Resolutoriũ dubiorũ.

Uenundātur parisius a Johanne Lamberto: residenti in vico Brunello. sub imagine diui Claudij.

Resolutorium du=

biorum circa celebrationẽ missarum occur=
rentium per venerabilem patrem dominũ
Johannẽ de lapide doctorem theologũ pa
risiensem: ordinis Cartusiensis: ex sacrorũ
canonũ probatorum q; doctorũ sententijs
diligenter collectiuum.

¶ Summa dubiorum in hoc opere resolu=
torum. clxvi.

Subsequentis operis in quo dubia circa missarum celebrationẽ occurrentia pertractantur distinctio rcũ summaria in singulis ptib⁹ contẽtorũ expositiõe.

1 Premittit intentionem collatoris cum materia tractãda: tractandorum numero distinctione et ordine.

2		Ministrũ siue personam ad celebrandum ydoneam.
3		Locũ celebrandi cõuenientẽ.
4		Tẽp⁹ congruũ quo celebrari dz.
Cap. 5.	Est de dubijs occurrentibus	Materialia exteriora que ad ornatum vel congruentiam celebrationis requiruntur.
6	circa	Ceromonias cõsuetas ⁊ obseruãdas in missa ⁊ circa eam: tã in agẽdis ꝙ in dicendis.
7		Materiam consecrandã aptã panem scilicet vinum.

8 Consecratiõis istius sacramẽti debitã formã.
9 De intentiõe ac ratione eorum q̃ in missa dĩr.
10 De ratione et significatione eorũ que in missa et circa eam aguntur cum breui epilogo ⁊ cõclusione huius operis.

Capitulũ primum

duos articulos habet.

Prim⁹ articul⁹ Premittit collectoris intẽtionem materiam ꝙ retractãdam annotat.

secūdus Per resolutionē dubij exponit tractandorum numerum distinctionē atq ordinem.

Capitulū secundū.

quin q includit articulos.

4 De sacerdote furioso lunatico vel alia ex causa vsu rationis priuato.
dubiū.5. De sacerdote demoniaco.
6 De eo qui est in peccato mortali.
7 De certitudie reqsita q̄ nō sit ī pctō mortali
8 De eo q̄ se existimat eē ī pctō mortali lȝ nō sit
9 De eo q̄ postq̄ missam īcepit vł p̄patus ē recordaꝛ pctī mortalis de quo nō est cōfessus.
10 De ppetrante pctm̄ luxurie ꝛ statim post hoc penitente ac confitente.
Arti.4. Resoluit septē dubia q̄ oriunꝛ circa ieiuniuȝ sobrietatem in somnū ministri.
1 De ieiunio ad ministrū celebraturū reqsitꝰ.
2 De recordāte post missaȝ īceptā se ieiuniū solꝰ (uisse.
3 De eo q̄ trāsglutiuit reliqs post comestionem in ore relictas.
dubi.4. De eo q̄ gargarizādo vł os lauādo parꝛ aque aut vini transglutiuit
5 De eo q̄ cibū vel potum tarda hora sumptum nondum digessit.
6 De eo qui vomitū patitur vel passus est.
7 De eo q̄ per totam noctam nō dormiuit.
Arti.3. Resoluit.v.dubia circa celebrationis abstinētiā eiusdē frequētis occurrētia
1 De omnimodo celebrationis abstinētia.
2 De celebrationis frequentia.
3 De celebratione quotidiana.
dubi.4. De eo q̄ ad celebrationē bene dispositus est et tn̄ abstinet ꝑpter sacramenti reuerentiam.
De celebratione vno die pluries fienda.

Ca.iii.duos hȝ arti.

Arti.1. Resoluit quinq̄ dubia circa locū celebrandi cōmunionē videlicet ecclīam incidentia.

1 Quis sit loc⁹ cōis ďbit⁹ ꝛ ꝯueiēs ad celebrādū
dub.2. An licite possit quis extra ecclesiā celebrare.
3 Quid agendum si in aliqua regione nō inueniatur ecclesia consecrata.
4 An in mari aut fluminib⁹ liceat celebrare
5 An ī omni loco ꝯsecrato licite possit celebrari
Arti.2. Resoluit septē dubia que circa locū propꝛium scilicet altare occurrere possunt.
1 An licite celebrari possit sup aliq̄ alio q̄ȝ altari
2 De qualitate altaris.
3 De operimentis et oꝛnatu altaris.
dub.4. An sup quolȝ altari ꝯsecrato liceat celebrare
5 De altaris poꝛtatiꝫ ꝛ ad celebrādū apti q̄ntitate
6 De omissione alicuius supꝛadictoꝛum.

C. iiii. ii. ar. cōphē.

Ar.1. Resoluit quattuoꝛ dubia occurrētia circa tēpus celebrādi commune videlicet diem.
1 An indifferēter in nocte ꝛ die liceat celebrare
2 An in aliqua nocte q̄s licite possit celebrare.
du.3. An liceat ante initium diei celebrare
4 De celebrāte q̄ credit diē īcepisse ꝛ tñ nōdū incipit.
Ar.3. Resoluit tria dubia q̄ se offerunt circa tempus celebrandi propꝛium scilicet hoꝛam.
1 Qua hoꝛa diei celebrare liceat.
du.2. A quo tēpoꝛe accipiendum sit principiū diei
3 De nō obseruante temp⁹ celebrandi debitum

Ca. v. iii. hȝ articu.

Ar.1 Resoluit quinq̄ȝ dubia que circa vestes ꝛ indumenta sacerdotalia insurgunt.
1 An celebraturus specialibus debeat īdui vestibus ꝛ indumentis.

C.vi.iii.in se clau.ar.

C4 4

4 An statim post misse celebrationem liceat cō medere vel bibere.

Ca. v. sex cōtinet ar.

articu. i. Resoluit sexta dubia circa panem consecrandum occurrentia.

1 Quis et qualis debeat eē panis cōsecrandus.

2 Quid si sacerdos percipiat panē non esse triticeum vel indebite confectū.

dubiū. 3. Quid si panis apposit⁹ pcipiat eē corruptus.

4 Qd si panis non fuerit apposit⁹ vel ablat⁹ rc.

5 Quid si panis sit dispositus ad corruptionem

6 An in aliquo casu sacerdos possit dicere missam t non consecrare.

arti. 2. Resoluit viij. dubia que incidūt circa panem consecratum ante sumptionem.

1 An sacerdos panē cōsecrans teneat sumere.

2 An in tali casu teneat semp totū sumere.

3 Quid agendum de particulis ab hostia consecrata resolutis.

4 Quid agēdum si hostia vel pars eius ceciderit in calicem de manu celebrantis.

dubiū. 5 Quid si ceciderit hostia vel pars eius sup terram aut lapidem vel aliud huiusmodi.

6 Quid si sacerdos tangit hostiam cū naso barbamento aut veste.

7 Quid si hostia consecrata aliquo casu fuerit amota de altari et missa.

8 Quid si corp⁹ christi appareat sub specie carnis vel pueri.

articu. 3. Resoluit. vij. dubia circa corpus christi post sumptionem occurrentia.

1 Quid si in sumptiōe sanguis remaneat pars hostie in fundo calicis.

2 Quid si post sumptionē sanguinis reperiantur particule de hostia resolute.
3 Quid sit post sumptionē sanguinis reperiatur super altari hostia aliqua integra.
dub.4 Quid agendū si celebrās statim post sumptionem corporis cristi patiatur vomitum.
5 Quid si quis post sumptionē statim emittat per secessum.
6 Quid sit hostia consecrata et reseruata inueniatur putrefacta aut corrupta.
7 Quid si hostia ꝯsecrata comesta fuerit a mure vel alio animali bruto.
Ar.4. Resoluit quattuordecim dubia que se ingerūt circa vinum priusq̄ȝ consecretur.
1 Quod et quale debeat esse vinum consecrādū
2 Quid si loco vini alius liquor positus fuerit in calicem.
3 Quid si impositum fuerit vinum corruptum.
4 Qd si ex negligētia nichil ī calicē positū fuerit
5 Quid si vinum calici positū sit dispositum ad corruptionem.
6 An in musto possit confici hoc sacramentum.
du.7. Anvue ītegre ꝑmisceri possint vino ꝯsecrādo
8 An confici possit hoc sacramentum in nectare vel vino condito.
9 An possit ꝯfici ī vino puro sine ꝑmixtiōe aq̄
10 Que: et qualis debeat esse aqua vino ꝑmiscēda
11 De quantitate aque permiscende.
12 An sufficiat ꝙ aqua vino ꝑmisceatur in dolio.
31 An liceat celebranti nō consecrare vinū facta prius consecratione panis.
14 Quid si vinū dum cōsecrari dȝ deprehendatur congelatum.

Summariuum

1 Quid si celebrans post cõsecrationem percipiat aquam non fuisse vino admixtam.
2 An celebrans teneatur semper sumere vinum consecratum siue sanguinem christi.
3 Quid si sacerdos aliquis non possit sumere vinum et ita neqꝫ sanguinem.
4 Quid si tamen sumi debet sanguis species vini sit congelata
dubi. 5. Quid si aranea musca vel aliud huiusmodi ceciderit in sanguinem
6 Quid si ante sumptionem celebrans percipiat venenum esse immissum.
7 Quid si sanguis in parte fuerit effusus aut de calice stillauerit.
8 Quid si sanguis ex toto fuerit effusus
arti. 6. Resoluit sex dubia que circa sanguinem post eius sumptionem occurrunt.
1 Quid si sacerdos post sumptionem sanguinis percipiat aliquam guttam adherere calici.
2 Quid si huiusmodi guttam percipiat adherere casule manipulo vel alteri huiusmodi.
3 De ablutione digitorum facienda sup calicem post sanguinis sumptionem.
dub. 4. De eo qui post sumptionem corporis vel sanguinis xp̄i vrget sputo vel tussi vel screatione
5 De patiente vomitũ post sanguinis sumptiõeꝫ vel mittente per secessum.
6 Quid si sacerdos pꝰ sũptiõeꝫ sãguinis dephẽdat venenũ aut aĩal venenosum fuisse in calice.

Ca. viii. ii. cõplec. ar.

Arti. 1. Resoluit. 16. dubia circa formam consecrationis panis emergentia.

1 Que sit sufficiēs ⁊ debita forā ɔsecratōis pais
2 An hec cōiunctio enī sit de substātia forme.
dubit.3. An sacerdos ꝓferēs solū verba cōsecrationis super panem aptum consecret illum.
4 An ꝑ illa verba ī aliud idioma mutata fiat ɔsecra
5 An sacerdos addēdo aliqua alia ver (tio.
ba ad predictā formā consecret.
6 An diminuēs vel substrahēs aliqd de predicta forma consecret.
7 An icōgrue ꝓferēs verba cōsecratiōis ɔsecret.
8 An faciēs trāspositionē verboꝝ consecret.
9 An faciēs infuallū ī ꝓlatione verboꝝ ɔsecret.
10 Quid si celebrās nō recolat se dixisse verba cōsecrationis aut aliqua alia q̄ dici debēt.
11 An sacdos ꝑ aliā forāʒ posit⁹ secrete panē ab
dubi.2. An possit ɔsecrare oēʒ pa (sentē ꝑt ɔsecrare
nē pñte in quacūqʒ quantitate fuerit.
13 An sacerdos cōsecrationis ꝓferēdo consecret omnem panē sup altari existentem.
14 An pluribus hostijs appositis ⁊ sacerdote intētionē suā in ꝓlatione verboꝝ solū ad illā dirigēte quā manu tenet oēs consecrant.
15 Quid si sacerdos intēdat cōsecrare solū cētū hostias ⁊ apposite sit plēs vel pauciores.
16 Quid si apposite sint multe hostie ⁊ sacerdos intēdat solū aliquas illarū cōsecrare.
Arti.2. Resoluit tria q̄ incidūt circa forāʒ ɔsecratiōis
1 vini q̄ sit sufficiēs ⁊ debita forā ɔsecra. vini.
dubi.2. An oīa verba nulla forma posita sunt de substantia forme.
3 De significatiōe hui⁹ dictiōis calix ī forā pō.

Ca. ix. in se tenet ar.

Arti. 1.	Premittit diuisionē totius misse sit in. v. ptes principales. In quaꝝ.	1	Preparatio.
		2	Oblatio.
		3	Cōsecratio.
		4	Sumptio.
		5	Gratiaꝝactio

2		Primam.	
		Secundā.	
Arti. 4.	Subdiuidit.	Tertiā.	Et expōit ītētionē
	Partem.	Quartam	ac q̄rtā rōnē coꝝ q̄
6		Quintam	in ipa dn̄r

Ca. x. habet arti. xii.

1	Enumerat. 10. Gn̄ālia q̄ in missa p̄serti so lēni et circa eā agūtur quoꝝ	1	Lotio.
		2	Thurificatio.
		3	Altaris osculatio
		4.	Sacerdot. visio ꝛ salutatio
		5	Gestus variatio
		6	Iterata p cruc; signatio
		7	Hostie fractio
		8	ptis hostie in calicē missio
		6	Osculi pacis datio
		10	Uini nō ꝯsecrati sūptio

2		Primi
3		2
arti. 4.		3
5		4
6	declarationem et significationē.	5
7		6
8		7
9		8
10		9
11		10

12. Cōtinet breuē epilogū cū cōclusione huius op*is*

¶ Finis summarij.

¶ Incipit tractatus dubiorū ac difficultatum circa officium misse et ea q̄ debitā eiusdem celebrationē exigūtur frequentius occurrentiū iuxta sacrorꝝ canonū cōstitutiones: pbatorūq̄ doctorum firmiores atq̄ tutiores sentētias resolutorius.

Capitulum primū

De intentione collectoris: et materia tractanda tractandorumq̄ numero distinctione atq̄ ordine. ij. continēs articulos.

Arti. I. Premittens prefationem intentum tractandaq̄ exponētem.

¶ Prefatio.

Officiū q̄to maius ꝛ digni⁹ ē tāto cū maiori cura sollicitudine atq̄ diligētia exercendū est. Grauius est q̄s delinquit: si exequādo circa hoc negligentiā: defectū vel errorē aliquē admiserit. Inter oīa aūt officia hūane facultati cōmissa nō ē aliquod maius: dignius aut difficilius: q̄ debita missaꝝ celebratio. In qua sacrm̄ preciosissimi corpis ꝛ sanguīs iesu xp̄i redēptoris nr̄i ꝯsecrat̄ imolat̄ ꝛ sumitur Sacro canone attestāte. Nō modica indīt res ē vnā missaꝫ facere. Et valde felix est: q̄ vnā digne celebrare pōt. Restet igit̄ vt nusq̄ cū grauiori periculo peccet̄: q̄ si in executione hui⁹ dignissimi officij negligētia vel errorꝫ cōmittant̄. Ea ppt̄ vt sacerdotes simplices q̄ noticiā canonū nō hn̄t neq̄ sp facilē recursum ad supiores suos aut viros doctos habere pn̄t meli⁹ cauē valeāt ne circa maximū istō misteriū deficiāt vl̄ errēt. Et vbi

aliqd hoꝝ ptigerit debitis remedijs emēdare sciāt: valde vtile atq necessariū fore iudicaui m⁹ vt circa hoc oportūa eis tradat instructio qd vt lucidi⁹ fiat circa singla q̄ ad debitā miss se celebratonē exigunt dubia freqnti⁹ occurrētia mouebunt: ex quoꝝ resolutiōib⁹ cōgrua ipsis defectibus et errorib⁹ remedia atq cautele poterunt adhiberi.

Arti. 2. Numerū distinctionē et ordinem tractandoꝝ per dubij resolutionem prenotans.

dubiū. 1. Ad prenoticiā tractādoꝝ pmittit hoc dubiū quot ꝛ q̄ ad debitā ac ordinatā dignissimi sacramēti eucharistie ꝛ misse celebrationē reqra(tur)

Cui⁹ solutio est q sūt noue gña lia ad que omia necessaria reduci possunt.

1 Minister siue sacerdos ad celebrandū idoneus.
2 Locus celebrādi cōueniēs.
3 Tēpus celebrādi congruū.
4 Uala ad ornatum vel cōgruantiam celebrationis opportuna vt vestes vasa et cetera huiusmodi.
5 Cerimonie in dicēdis ꝛ agēdis consuete.
6 Materia ad consecrandū apta scilicz panis et vinum
7 Forma consecrationis, vtriusq debita.
8 Noticia intentionis ac rōnis eorū q in missa dicuntur
9 Intelligētia rōnis et significationis eorum q̄ in missa et circa eam aguntur.

Circa hec q̄ dubia ac difficultates sepi⁹ obui-

ent sacerdotibus missas celebraturis aut cele-
brãtibus p.ix.sequẽtia capitula elucidabitur.

Capitulum secũdũ

de dubijs occurrentibus circa ministrum siue personam ad celebrãdũ idoneam.v.includẽs articulos.

Arti.1. Sex dubitatur soluens circa ministrum celebraturum ratione ordinis et officij sui executionis occurrentia.

1 Qui sit minister idone⁹ ad celebrãdũ ꝛ ꝯficiẽdum siue cõsecrandũ corpus ꝛ sanguinẽ xpi.

Solutio Solus sacerdos rite ordinatus.

2 Utrũ ille q̃ credit se rite eẽ ordinatũ ꝛ tamen nõ est rite ordinat⁹: cõficiat hoc sacramẽtum.

Solutio De hoc nõ habet certitudo:pie tñ credi ꝑt ꝙ conficiat virtute ecclesie : et ꝙ sũm⁹ sacerdos suppleat defectum:et ꝙ non permittat periculum imminere ecclesie et eam decipi.

3 Quid agendũ:si quis post missam inceptã habeat cõsciẽtiã ꝙ nõ sit sacerdos rite ordinat⁹

Solutio Si hoc contingat ante cõsecrationẽ: tunc dimittat missã impfectã aut consciẽtiã deponat Si post cõsecrationẽ ꝓcedat:et postea supiorẽ suum accedat ꝛ casum ei exponat.

dubiũ 4 Utrum hereticus/scismaticus/degradatus/infamis/irregularis/excõmunicatus/ interdict⁹ vel suspensus:possint conficere hoc sacramentum/et ordinate celebrare.

Solutio Quilibet istorum potest conficere: sed nõ debet qꝛ conficiendo peccat et ita nullus ipsorum potest ordinate celebrare.

5 Quid agendũ sit : si q̃s possit missam inceptã

recordetur se esse excōicatum: de quo prius nō habuit memoriam.

Solo Si ptingat hoc añ cōsecrationē tuti ē vt missā deserat: nisi graue scādalū timeat. Si vo p⁹ ɔsecrationē/ assumat ppositū hūiliter petēdi absolutionē ꝛ satisfaciēdi: ꝛ pcedat i misse ce

6 Quid agēdū si qs post missam (lebratione. inceptā habeat remorsum. de irregularitate.

Solutio Si fiat añ ɔsecrationē dolcat ꝛ pponat atqꝫ conetur facere qd in se est et pceaat.

Arti. 2. Resoluens. vi. dubia que incidunt circa dispositionē corporis ipsius ministri.

Utrū sacerdos mut⁹ vel loquela puatus possit consecrare seu conficere hoc sacramentū.

Solo Nō opꝫ eñi cōficientē hēre facultatē sermōis siue loquele: quā si amiserit post susceptū ordinem: cōficere nō pōt eo qꝛ nō pōt vba cōsecrationis ꝛ alia pferenda vel dicenda dicere.

2 Utrum habens aliquē aliū defectum in corpore possit missam celebrare.

Solo Si hēat aliquē defectū qreddit cū inhabileꝫ aut impotentē ad dicēdū vel faciendū ea que ad debitā celebrationē exigūt: vtputa si careat visu vel digitis qb⁹ tractari/leuari/vl frāgi dꝫ hostia. Uel si hēat aliū defectū notabilē q scdm iudiciū plati sui ordinarij generet scādalū si celebret: nō pōt celebrare ꝗuis possit alia q̄ sunt sacerdotalis ordinis exercere.

3 Utrum leprosus possit celebrare missam.

Solo Si nō sit factus inpotēs p corrosionē mēbrorum pōt celebrare in occulto. Coraꝫ alijs tum leprosis pōt etiam in publico celebrare.

dubi. 4 Utrū patiēs morbū caducū possit celebrare.
solu. Si cadat freq̄nter vel emittat spumā aut vocē cōfusā nō pōt. Si vo raro cadat nec emittat spumā et sic pōt: dūmodo habeat coadiutorē sacerdotem.
5 Utrū patienti fluxum sanguis vel seminis: liceat celebrare.
solutio. Licet nisi aliud impedimentum obstet si quis talem fluxum sanguinis patiatur vt suscepta i stomachum statim per secessum emittat celebrare nō debet.
6 Utrū pollutus pollutione nocturna possit licite celebrare.
Solu. Pollutio nocturna q̄uis secūdū se cōsiderata nō sit pctm̄ ex eo q̄ absq̄ vsu liberi arbitrij cō tingit tn̄ rōne sue cause hꝫ q̄nq̄ pctm̄ annexū cuius est effectus vel signū. Ideo primo consi derāda ē pollutiōis nocturne cā. Que triplex esse pōt pria est extrīseca spiritualis scꝫ demo nū illusio q̄ quādoq̄ ꝓuenit ex p̄cedenti negli gētia preparationis ad deuotionē p̄sertim cū quis ad dormiendū accidit que pōt esse pctm̄ vel mortale vel veniale. Quādoq̄ vero ꝓuēit ex sola nequitia demonū volentiū impedire ho minē a sumptione huius sacramēti. Secumda causa est intrinseca spiritualis. s. cogitatio p̄ cedens lasciua: q̄ q̄nq̄ est ex cōcupiscentia et delectatione vbi si assit ꝯsensus subuertit pctm̄ mortale. si autē defuerit veniale. q̄nq̄ autem pōt esse sine oī peccato vt cū aliq̄s cā lectionis vel disputationis cogitur de talibus cogitare Et si hoc fiat sine cōcupiscētia et delectatione nō erit cogitatio immūda sed honesta ex qua tamē pollutio sequi potest. Tertia causa ē in

trinseca ꝛ corporalis videlȝ superfluitas vel debilitas nature aut supfluitas cibi vl̄ pot⁹ q̄ qñ qꝫ est cū pctō vel mortali vel veniali: vt tū prouenit ex superfluitate cibi vl̄ potus. qñqꝫ aūt est sine peccato vt cum ꝓuenit ex infirmitate nature. Si igitur pollutio ex aliqua dictarum causarū contingat ꝑ vt est cū pctō mortali nō licȝ pollutio celebrare nisi post. 24. horas. si vero accidat ex aliqua illaꝝ causaꝝ secūdū qd̄ est sine pctō vel soluȝ cū veniali peccato pollut⁹ licite celebrare verūtamē si propter reuerētiam abstineat laudand⁹ est nisi necessitas vel vitatio scandali vrgeat verū qꝛ nō semper de facili potest ꝑcipi ex quasi causa proueniat. Ideo in dubio tutius est abstitere nisi vrgēs necessitas incūbat vel deuotio specialis instiget: aut alias nulla dispositio debite reuerentie obuiā ꝫ assit. Jta sciendum videtur de pollutione nocturna. siue in somno siue in vigilia finiatur Nisi qȝ post euigilatione habeat con sensu deliberato ꝯplacentiā in delectatione et precipue cum appetitu futuri operis in quo casu tutius abstinetur.

Ar.3. Resoluēs10 dubia emergentia circa habitudinē mēti ipius ministri celebraturi quātum ad intentionē vsum rationis: culpam ꝛ gratiam

5 Utrum ad conficiendū hoc sacramentū et celebrandum requiratur intentio ministri

Solu. Cū ad ꝑfectionē cuiuslibet sacramētu requiratur ītentio ministri eo ꝙ ꝑfectio illa fit ꝑ actū humanū a volūtate ꝓcedētē. q̄ per intētióeȝ determinatᷣ ꝛ specificatᷣ constat ꝙ maxīe ad cōficiendū ꝛ celebrandū hoc excellentissimū sacra

mentū exigitur intētio ministri. Vñ et q̄dā glo. super math. dicit. Quātū intendis/tm̄ facis.

2 Que debet eē intētio sacerdotis/ siue quid debeat intendere sacerdos consecrare volens.

Solo. In omnibus sacerdos debet intentionem suam conformare intētioni ecclesie/hoc est q̄ intēdat illud facere quod ecclesia intēdit & facit: cuius ipse in huiusmodi est minister.

Intēdit aūt ecclīa facere q̄d christus facit.

Dubiū. Christus aūt trāssubstātiauit panem in corpus suū et vinū in sanguinē p̄ verba cōsecrationis hoc etiam debet intendere sacerdos.

3 Qualis intentio circa ꝓlationē verboꝝ cōsecrationis necessario requiratur. An sc3 semper actualis exigatur/vel aliqua alia sufficiat.

Solo Intentio actualis nō necessario reqritur. Intētio aūt virtualis sp̄ necessaria est. Dr̄ aūt intētio virtualis cū quis prius habuit actualē intētionē cōsecrādi & ex illa motus ē ad cōsecrandū/posito q̄ actualiter non cogitat qū verba cōsecrationis ꝓfert virtualiter eū manet intētio prima/et hec sufficit:nisi contraria intētio subsequat̄. Veruntū studiose curare debet sacerdos vt etiam actualē intentionē adhibeat alioquin timēdū est q̄ a peccato non excusetur.

4 Utrū sacerdos furiosus/lunaticus:vel alia ex cā visu rationis priuatus:possit conficere hoc sacramentum et licet celebrare.

Solo Quia ad celebrationē huius sacramēti reqrit̄ intentio ministri. vt circa resolutionē p̄mi dubij huius articuli p3. exigit̄ etiā ad celebratio nē deuotio et sui ipsius examinato. vt infra dicet̄. Ideo si q̄s vsu rōis quacūq̄ ex cā sit priuā

tus vt nūq̄ʒ hec habere possit neq̄ʒ conficere potest neq̄ʒ celebrare si vero raro vsu rationis priuet᷑ ꝛ illo frequenter vtat᷑ neq̄ʒ obstet aliud impedimentū cōficere eādem pōt eo ipso ꝛ celebrare dūmodo habeat coadiutorem sacerdotem.

5 Utrum demoniacus possit celebrare.

Solutio si fuerit ex toto deliberat⁹ pōt celebrare alias nō pōt qđ ꝑ experiētiā ꝓbari pōt. Est autē tps ꝓbationis arbitrariū iuxta discretionē prelati pensatis circūstantijs persone vel dignitatis vel alijs huiusmodi.

dubiū 6 Utrum existens in peccato mortali possit conficere hoc sacramentum et licet celebrare.

Solo Cōficere pōt sed non dʒ qꝛ consecrando peccat mortaliter. Unū ꝛ cū celebrat duo peccata mortalia distincta cōmittit. Unū qꝛ indigne consecrat: aliud quia indigne sumit.

7 Utrum celebraturus teneatur esse certus q̄ non sit in peccato mortali.

Solutio Triplex inuenit᷑ certitudo. Quedā supernaturalis q̄ ꝑ solā diuinam reuelationē habetur et talis hic nō req̄rit᷑. Alia ē naturalis qua quis ꝑ sēsū vel itellectū euidēter certus de aliquo et illa etiā hic non ē necessaria Tertia ē moralis siue ciuilis q̄ nec habetur ex reuelatione diuina nec ex euidētia rei sed ex ꝓbabilibus coniecturis magis ad vnam ꝑtem q̄ʒ ad alterā inclinātibus ꝛ ad istam tenet᷑ celebraturus ī ꝓposito dubio vt videlʒ p⁹ diligētē ꝛ sufficiētē ↄsciētie discutionē de qua īfra capitulo. 6. arti. 1. tractabitur certus si mō ꝑdicto se nō esse in peccato mortali et hec certitudo hic etiam sufficit.

8 Quid sentiēdū de eo q̄ lȝ nō sit ī petō mortali tū scdm ɔsciētiā scrupulosam estimat se esse.

Solu. Talis debet vel cōscientiā scrupulosam deponere vel a celebratione abstinere.

Dubiū Quid agēdū si sacerdos postq̄ȝ vel missā incepit vel ad incipiēdū est pparat⁹ recordet' pctī mortalis de quo non est confessus debet penitere cum proposito confitendi ꝛ satisfaciendi et si habere possit confessorem statim confiteatur nisi absq̄ȝ graui scandalo fieri non possit.

10 Utrū ppetrans peccatū luxurie ꝛ statim post hoc penitens ꝛ cōfitens possit licite eodē die celebrare. Non licȝ sed abstinere debet ad minus per.xxiiij.horas.vt supra dictū est articulo.ij.de polluto pollutione nocturna.

Arti.4. Resoluens vij.dubia q̄ occurrūt circa ieiuniū sobrietatem ꝛ somnū ministri celebraturi.

Dubi.1. Utrum sacerdos non ieiunus possit confitere et celebrare.

Solo Duplex est ieiuniū vnum est ecclesie quo si q̄s vnā cōmestionē vui⁹ dici nō trāsgredit' ꝛ hoc nō soluit' p sumptionē medicie vel alioꝝ q̄ nō nutriunt dūmō ī pua q̄titate sumant' tale ieiunium nō sufficit celebrāti. Aliud ē ieiuniū nature quod est priuatio cuiuscū q̄ȝ suscepit in stomach̄ū vel viam ad stomach̄ū per modum cibi vel pot⁹ siue nutriat siue nō:vel per se vt cū alijs suscepit dicimus a pricipio dici a quo q̄s dicet' ieiunus hoc mō est a media nocte. Et tale ieiunium reqritur ad celebrātem vnde si quis non sit hoc mō ieiun⁹ q̄uis posset cōficere et celebrare tū non dȝ q̄ȝ grauiter peccaret. Et ideo cū q̄s ē plures missas eodē die celebra

turus nō debet sumere ablutionis vinū nisi in vltima missa vt ꝛ inferiꝰ circa resolutionem in vltima dubij arti. v. huiꝰ capituli dicet quid agendum si quis post missam inceptā recorde tur ieiunium saluisse.

Solu. Si recordet ante ꝯsecrationē tutiꝰ ē q ceſſet nisi graue scandalū teneat si post cōsecrationē ꝓcedat et perficiatur non obstāte quod nō sit ieiunus: quia ꝑcepta de perfectione sacramen ti maius est ꝙ preceptū q a ieiunus sumatur

3 Utrū transglutiens reliquias q̄ post comestio nem in ore remāserunt possit celebrare.

Solu. Si casualiter transglutiantur non impediunt celebrationem: qꝛ non traijciuntur per moduꝫ cibi vel potus sed saliue cui permiscet si vero studiose id fiat abstinendum est.

Dub. 4. Quid si quis gargarizando vel os mūdando parum aque aut vini trāsgluciat.

Solo. Sicut in dubio precedenti.

5 Si quis tarda hora commederit vel biberit et nondū digesserit vtrū ei liceat celebrare.

Solo. Si ex hoc non reddat nullum indispositus ad debite celebrandū licet. Si vero hoc multum perturbetur et indisponat tutius est vt absti neat. Ꝗñ dicit glo. circa cano. Nichil. vij. q. i. Si quis etiā ante mediū noctis comederit et adhuc sentiat eructatiōes qꝛ cibꝰ nō est di ge stus iꝺdiu sentiet cibū abstiebit a celebratiōe

5 Utrū patiens vomitum vel iam passus licite celebrare possit.

Solu. Si quis ex infirmitate sustineat illā passioneꝫ abstinere debet quousqꝫ sanetur.

6 Quid si per totā noctem non dormiuerit sicut
Solo in precedenti dubio. Dicit enim glo. consiterit de actu de vino lento qui in taberna pernoctauit et altera die nulla premissa dormitione celebrauit q non videtur ieiunus sed pransus celebrasse ꝑpter indigestionem. Et glo. circa. can. sacramenta de con. i. Ieiunium inquit dico celebrata digestione.

Arti. 5. Resoluēs 5 dubia circa celebrationis abstinētiam eiusdē qꝫ frequentiam occurrentia.

1 Utrū liceat sacerdoti omnino a celebratiōe abstinere si sacerdos p sentētiam ecclesie sit ordinis executiōe priuat⁹ vł ex debilitate aut egritudine fact⁹ sit impotēs vel inept⁹ ad celebrandū tūc nō tenetur celebrare si vero nō sit ꝑuat⁹
Solo potestate celebrādi aut alias fact⁹ impotēs vł inept⁹ tūc non licet ei oīno abstinere quin saltē teneri videatur ad celebrādū in ꝑcipuis festis. Et maxime in illis diebus in quibus fideles cōmunicare consueuerunt.

2 Utrū expediat sacerdoti vt frequēter celebret
Solo si frequēter sit ad celebrandum dispositus expedit vt frequenter celebret Gratissimum enī sacrificiū illud est domino ꝛ magnas atqꝫ memorabiles hoc sacramentum virtutes habet.
Dubiū. Ideo per vtile est frequenter celebrare ꝛ sumere vt fructus eius sepius ac frequentius percipiatur.

3 Utrum liceat alicui quotidie celebrare.
Solutio Circa vsum huius sacramenti ex parte celebrātis ꝛ sumentis duo requiruntur. Primum desiderium coniunctionis ad xp̄m quod fuit per amorē Scd'ꝫ ē reuerētia q̄ ꝑtinet ad timorē ꝑ-

mū istorū incitat ad quotidianā hui⁹ sacramē ti frequētationē secūdū vero trahit Unū si q̄s experimentaliter cognouerit ex quotidiana cele bratione feruorē amoris augeri et reuerentia non minui talis quotidie celebret vt quis au tē senserit p quotidianā frequentationē reue rētiā minui ⁊ feruorē non multū augeri ille in terdum abstineat vt cū maiori reuerentia ⁊ de uotione postea celebret.

4 Utrū quis si dispositꝰ vt laudabiliter possit ce lebrare ⁊ possit etiā laudabiliter propter sacra mēti reuerentiā abstinere melius ac laudabili us faciat a celebratiōe abstinēdo q̄ȝ celebrādo

Solo In tali casu meli⁹ salubrius ⁊ laudabilius est vt celebret q̄ȝ ꝙ abstineat Nam ex celebratiōe Multos fructus hui⁹ sacramenti pcipere pōt vt patet ex resolutiōe secundi dubii precedentis q̄bus abstinendo priuatur Celebratio pter ea ex charitate pcedit abstinētia verbo ex ti more vt patet ex resolutione tertii dubii. Cha ritas aūt timori prefertur Nec validū ē ꝙ ab stinens se putat postea melius fore dispositum q̄ fieri potest vt minus fiat dispositꝰ Incertū est etiā si vnq̄ȝ deinceps sic celebratur⁹ stat ēt celebrando assequat aliquā gratiā specialem quā abstinēdo nō ꝯtingit vnq̄ȝ fortassis recu perabit.

Dubi. 5. Utrū liceat alicui pl'es missas vno die celebrare

Solo In die natiuitatis dn̄ice pōt q̄s tres missas ce lebrare vt habet de ce mis. ꝯsuluisti. Addunt doctores 4 casus necessitatis in quibus pōt q̄s duas celebrare Primꝰ est cum in die festo occurrit necessitas vt preter missam dei dicat

missa ꝓ defunctis. Scd's casus est cū necessitas infirmoꝝ exigit vt viaticū pro eis ꝯficeret Tertius casus est cum superueniunt peregrini aut occurrunt nuptie celebrationē exigentes. Quart⁹ casus ē cū ꝓpter defectū sacerdotum vel paupertatē ecclesiaꝝ vni sacerdoti plures ecclesie cōmendantur: alias nō licet nisi vnicā in die celebrare: vt hꝫ de cōse. di. i. sufficit. Hoc autē cauendum est cū quis plures missas vult celebrare ne ablutionem sumat nisi in vltima vt sit ieiunus ꝑmaneat ⁊ celebret.

Capitulū. iii. De dubijs circa locū celebrādi occurrētib⁹. ij. ꝯtinet (articulos.

Arti. I. Resoluēs. v. dubia circa locū celebrādi cōem videlicet ecclesiā incidentia.

Quis sit locus cōmunis debitus et conueniens ad celebrandum missam.

Sol'o Regulariter sola ecclesia consecrata.

2 Utrum ne quis possit licite quādoqꝫ extra ecclesiam celebrare.

Solu. Potest de licentia epi vel supioris dūmō habeantur necessaria ad celebrationē requisita.

3 Quid si in regione aliq̄ nō inueniatur eccl'ia consecrata ꝓpter destructionem ecclesiarū vel si quis sit in itinere cōstitut⁹ ⁊ ꝑsertim in vna legatione vbi nō pōt habere ecclesiā vl' ꝯstitutus ī exercitu honesto vel alio cōsimili occurrēte casu.

Dubiū Utrū ne q̄s possit laicū in ecclesia celebrare etiam sine licentia epi.

Sol'o. In talib⁹ casib⁹ pt si habeāt ibidē cetera necessario req̄sita/pōt eni celebrare subdiuo vl' tēto

2 Utrū ī mari vel fluminib⁹ ī q̄b⁹ naues (rio.

frequenter agitantur liceat alicui celebrare.
Solutio Nullo mō d3 ꝓpter periculū effusiōis sāguīs.
5. Utrū i oī loco ꝯsecrato liceat celebrari missā.
Solutio Non: si enī locus sit interdictus siue a iure vt si sit pollutus, sanguine vel semine siue a iudice videlicet per sententiam interdicti latam cōtra locum nō habet ibi celebrari. Et faciēs cōtrarium in hoc casu incurrit irregularitatem.
Arti.2. Resoluens sex dubia circa locū proprium. scilicet altare occurrere possunt.
1. Utrum in ecclesia vel alibi possit quis licite celebrare super aliquo alio ꝙ altari.
Solutio Non licet nisi super altari vel fixo siue stabili vel portatili siue viatico quod potest poni sup mensam vel arcam vel aliud huiusmodi.
Dubi.2. Quale debet eē altare sup quo celebrare licet.
Solutio Altare debet esse lapideum consecratu3 integrum non enormite factum.
3. Quibus altare debeat esse cooptū ⁊ ornatum
Solutio Duab⁹ pallis ⁊ corporali cōsecratis de ligno puro factis nullo colore tictis sed totaliter albis mundis et nitidis.
4. Utrum semper liceat sacerdoti super quolibet altare consecrato celebrare.
Solutio Non: nam postꝙ eps super aliquo altare celebrauit non licet illo die altari sacerdoti super illo celebrare nisi de licentia episcopi.
dubi.10. Quantum debeat esse altare portatile vt sit aptam celebrationi super eo fiendi.
Solutio Tantū esse debet vt possit recipere pedem calicis ⁊ hostiā ⁊ ꝙ sacerdos manus sup ipsum ⁊ hostia tenendo cōuenienter ⁊ cōsecrare possit

6 Quid si sacerdos alios de pdictis reqsitum
Solutio mittat/vtrū scilicet cōsecret celebrādo. Si ob-
seruet alia ad ꝯsecrationē neccia cōsecrat sed
tñ grauiter peccat scienter obmittens.

Capitulum quartū

de dubijs occurrentibus circa tēpus congruū
quo celebrari debet duos hñs articulos.

Arti.1. Resoluēs.iiij.dubia occurrentia circa tēpus
celebrandi cōmune videlicet diem.
Utrum indifferenter in nocte et die liceat ali-
cui missam celebrare.
Solutio Non licet regulariter nisi in die hoc em̄ sacra
mentū ad tps gr̄e pertinet qd̄ p diem signifi-
catur. Unde et saluator dixit. Me oportet ope
rari donec dies est celebrare.
Dubi.2. Utrū ne aliquando liceat in nocte: solum in
duabus noctibus licet: videlꝫ in nocte natiui-
tatis xp̄i: ⁊ in nocte resurrectionis dn̄ice.
3 Utrū an liceat dn̄qꝫ ante initiū die celebrare
Solō In tribus casibus licet. Primus si necessitas
postulet vt si contingat aliquem infirmari ad
mortē et nō habetur hostia consecrata pōt sa-
cerdos celebrare et consecrare. Secūdus ca-
sus si episcopus sit in itineratione tūc pōt añ
diem celebrare vel facere celebrare coram se.
Tertius casus si qs habeat dispēsationem ab
ipso vel superiore vt possit celebrare ante diē
alius nō est tutū nisi aliqua rationabilis ⁊ vr-
gens necessitas superuenerit.
Dubi.3. Quid si quis celebraret credens diē incepisse
et tamen nondum inciperit.
Solutio Qr qd̄ parum distat nihil distare videt̄ talis

excusatur precipue si deuoto huius exposcerit

Ar.i. Resolues tria dubia que se offerunt circa tempus celebrandi proprium scilicet horam.

Qua hora dici liceat missam celebrare.

So.i. Misse sollenes siue publice scdm canones tribus horis celebrari dnt: videlicet hora tercia in dieb⁹ festiuis: hora sexta in profestis dieb⁹ et hora nona in dieb⁹ ieiuniorū. In hoc tū obseruāda videt deberi ꝯsuetudo regiōis vel religionis. Priuate vero misse celebrari potest principio dici vsq ad horam nonam hec est vsq ad meridiem

du.2. A quo tpe sumēdū sit pricipiū diei.

solutio Principiū diei nō est accipiendū ad ascēsu solis super nrm orizontez: sed ab illa hora qua radii solares incipiūt illuminare nrm emisperiū qd dicitur pricipiū aurore: et icipit vna hora et quīta pte hore añ corporalē solis ortum

4 Quid si qs celebrādo nō obseruet tps debitū

solutio. Si obseruet alia ad cōsecrationem necessaria cōsecrat sed tū si ex ꝯtēptu vel scienter tps debitū nō obseruet: mortalit peccat faciēs cōtra cōstitutiōes et ꝯsuetudinē gñalē ecclie romane

Capitulū.v.de dubiis que incidunt circa materialia exteriora qꝫ adornatum vel congruentiam celebrationis requiruntur tres articulos comprehendit.

Ar.i. Resolues.5.dubia q̄ circa vestes et indumēta sacerdotalia insurgunt.

Utrum sacerdos celebraturus specialibus debeat indui vestibus.

Solutio Sic cōgruū est em̄ vt quib⁹ sacerdos vs⁹ fuit in sua ordinatiōe etiā vtatur in celebratione. Et qr in susceptione ordinis specialibus vestibus indutus fuit: iō et talibus vti dz i celebratione.

2 Quot et q̄ sūt huiusmodi vestes.

Solutio Simplicium sacerdotum sex sunt indumenta. scilicet amictus siue humerale alba cingulum manipulus/stola et casula.

Dubi.3. Utrum requiratur q̄ sint benedicta.

Solutio Sic debent enim esse sacrata et honesta nec alijs vsibus q̄ ecclesiasticis et ideo dignis officijs deputanda.

4. Utrum celebrans absq̄ vestibus et indumentis benedictis efficiatur irregularis.

Solutio Non. quia inuenitur hoc in iure positum. veruntamen sciēter. vel ignorantia crassa hoc faciens grauiter peccat.

5. Utrū nec ratio reqratur q̄ tales vestes ⁊ indumenta ceteraq̄ correqsita fuit munda ⁊ nitida

Solutio sic. Nā vt hētur in ca. reliqui de custodia eucharistie clericis precipit̄ vt ad oratoria vasa palle: corporalia: et vestimenta mūda ⁊ nitida cōseruētur. Quot aūt p̄cipitur iperatur ⁊ qđ iperatur necesse est fieri. Si non fiat pena hz vt hētur. xiiii. q. i. p̄cipitur. ve igit̄ illis q̄ maiorē curam adhibēt vt lintheamina vel prohpudor est dicere femoralia sua sint munda ⁊ nitida q̄ ea sup quibus locari ⁊ tractari debet sacratissimum ⁊ mundissimū corpus iesu christi.

Arti.2. Resoluēs. iiij. dubia q̄ circa vasa ad celebrandum oportuna occurrunt.

Dubi.1. Utrū ad celebrationem misse requirantur aliqua si vasa specialia.

Solutio Sic potiori rõne q̃ vestes speciales ꝓpter corpus ꝛ sãguinē xp̄i vt decēter et reuerenter ibi
2. Quot ꝛ q̃ sunt huiusmodi vasa. (pñt locari.
Solutio Duo q̃ necessaria requiruntur. s. calix et patena
Dubi. 3. De qua materia debeant esse vasa ista.
Solutio Hec vasa debent esse de auro vel argento: nisi paupertas obsistat ī quo casu sufficit ꝙ sint de
4. Utrū requiratur ꝙ sint consecrata (stagno.
Solutio Sic forciori ratione q̃ vestes propter causam superius expressam.
Arti. 3. Resoluens octo dubia occurrentia circa circū stantias et alia exteriora requisita.
Utruꝫ liceat alicui sine libro missali celebrare
Solutio Nō licet alicui etiā si oīa memoriter sciret. sed dꝫ habere librū in quo ad min⁹ missa dicēda cū canone cōtineatur ꝓpter periculū erroris q̃ ex obliuione vel distractione ꝯtīgere pōt
2. vtꝝ liceat alicui sine igne sñ lumē cādele celebrare
Nō lꝫ in lege enī scriptū est ignis ī altari meo semꝑ ardebit qđ ī celebratiōe hui⁹ sacramenti maxime obseruandū est vbi ille immolatur tractatur et sumitur q̃ est candor lucis eterne.
Luc. 12. et qui venit ignem mittere in terram ꝛc.
3. vtꝝ sacerdos sol⁹ nullo p̄nte licite possit cele
Solutio Nullo mō lꝫ: sꝫ admin⁹ vn⁹ dꝫ esse pñs (brare q̃ sacerdoti celebrāti mīstret ꝛ ī ꝑsoa ecclīe vel
4. Cui⁹ cōditionis ꝛ quali (loci⁹ populi rñdēs
Solutio talis debeat eē mīstrās. Mīstrās dꝫ eē masculus ꝛ cleric⁹ aut saltē sciēs mīstrare celebrāti ꝛ rñdere ꝛ si fuerīt plꝭs mīstrantēs dñt ēt hmōi ꝯditioni eē vt notaꝫ ī cañ hoc quoq̃ de cō di. i.

et in glo.ibidem. Unde patet q nulli femine etiam si sanctimonialis fuerit licitum est ad missam celebrare.

5 Quid si ministrans aliqua cã vel occasione recesserit de altari dimittẽdo celebrãtẽ solum reuersur⁹/ tñ vtrũ celebrans debeat pcedere in missa vel cessare donec ministrãs redeat.

Solutio Precedere debet quousqz aliquid occurrat ĩ quo indigeat ministerio ministratis.

Dubiũ. Quid si ministrãs recedẽs non reuertat.

Solutio Sacerdos celebrãs necessitati cõpulsus vicẽ ministrantis suppleat.

7 Quid de sacerdote icluso vł heremita ꝛ solitario: an scz solus celebrare possit.

Solutio Si ei nõ suffraget copia ministrãtis sol⁹ celebrare põt alius sec⁹ vt notat in glo.circa solutionẽ quarti dubij precedentis allegata.

8 Quid si quis omittat aliquid predictorũ q̃s=

Solutio uis consecret scienter tamen vel ex ignorantia crassa omittẽs grauiter peccat vt etiaz circa superiora dictum est.

Capitulũ sextum de

dubijs q̃ occurrũt in cerimonijs consuetis obseruãdis in missa ꝛ circa eam tam agendis q̃ȝ in dicendis tres includent articulos.

Arti.1. Resoluens.x.dubia q̃ oriuntur circa agẽda ꝛ dicenda ante missam.

dubiũ.1. Utrum celebraturus missam aliquid specialiter agere debeat ante missam.

Solutio Si cũ eñ oẽ qđ agere intendimus p studium considerationis preuenire debeamus vt sic ad

quod agendū est pparemur marie decet vt fiat circa hoc dignissimū officiū ne qs impparatus accedēs iudiciū sibi manducet et bibat.

Pre requiritur itaqꝫ debita ac sufficiens preparatio sacerdotis qua ita efficiatur disposit⁹ ꝛ idoneus vt digne ad celebrandum possit accedere. Unde et scriptum est. Ante orationem prepara animam tuam.

2 In quo consistat debita et sufficiens preparatio sacerdotis celebraturi.

Solo. Preparatio illa cōsistit in debita et sufficiēti cōscientie mūdificatione ꝛ ordinatione q̄ prerequirūt debitā suꝫ psius pbationē id est diligētē cōsciētie sue examinationē. scdm q apl's Corinthios monet ita scribens. Probet autē se ipsum homo. ꝛc.

Et ita ex toto tria ī gñe requirit ad debitā sufficientē et dignā ppationem. scilꝫ. probatio purgatio conscie. adornatio.

3 Qualiter et in quib⁹ qs seipm probare et examinare debeat.

Primo et ante oīa debet cū diligētia cōsciētiā suā discutere et examinare pſertim prima confessione debite facta. Si interea ne inciderit in excōmunicationem irregularitatē vel suspensionem/aut aliquid aliud huiusmodi impedimentū. Scdo diligenter pspicere vtꝫ sine interea aliqua mala pcipue mortalia commiserit. siue aliqua bona ad qua obligatur omiserit vel negligenter psoluerit. Tertio si aliqua hmōi iuenerit an ex toto corde de istis doleat: et ea ppt deū quē offēdit detestet. Quarto an

habeat firmū ꝓpositum emendādi vitꝗꝫ suā ⁊ ab oībus mortalib⁹ cauēdi ī futurū ꝓpter deū Quinto an intendat oīa confiteri an͂ accessum ad celebratione ⁊ iuxta arbitriū ꝯfessoris pro eis satisfacere. Sexto vtrū habeat rectā fideꝫ cū debita intentiōe ⁊ conatu ad debite et deuote celebrandū. Septimo an debitā diligentiaꝫ in discutione et examīatiōe ꝑdictoꝝ adhibuerit. Hec diligēter aīaduertant sacerdotes concubinarii: lusores: crapulosi: ebriosi: et alij ꝯsimiles ī dānabili statu venientes. Pensantꝗꝫ studio qualiter ad celebrandū accedāt et que eos vltio diuina expectet.

4 Quāta requiratur diligentia ī examinatione predicta vt sufficiens reputetur et debita.

Solutio Tanta reqrātur q̄ntā qs faceret ī magno et arduo negocio: pro magna et ardua re lucranda aut graui īcōmodo vitādo: iuxta possibilitatē humane fragilitatis. Vn͂ siquis hmōi diligentiam ī cōscientie sue examinatiōe non fecerit indigne ad isti⁹ sacramēti celebrationē atꝗꝫ sūptionē accidit: q2 īpreparat⁹ et ita dn͂ici corporis et sanguinis reus iudicabitur.

5 Quō qs possit eē aut fieri certus ꝙ debitam ⁊ sufficientē diligentiā ī ꝑfacta discutiōe fecerit

Dubiū Ex quo hic nō requiritur euidēs certitudo cū illa absꝗꝫ diuina reuelatione haberi nō possit sꝫ exigit solū certitudo moralis siue ciuilis sicut in alijs agibilib⁹ humanis pōt qs ex ꝓbabilib⁹ cōiecturis post examinationē de debita diligētia factā satis scire et cert⁹ eē an debitā diligentiā fecerit vel nō fecerit ī discutiōe pro

cedentium et hoc sufficit quemadmodum etiã dictum est supra capitulo.ij.articulo.iij. de certitudine essendi absq peccato mortali.

6 In quo consistat debita et sufficiens conscientie purgatio.

Solutio Talis cõsistit post debitã examinatiões factam in pctõꝝ presertim mortaliũ ꝛ alioꝝ ĩpedimẽtorũ si que per discutionẽ inuẽta fuerit totalĩ et oĩmoda remotione vel expulsione. Ad quã expulsionẽ tria ꝑcipue reqruntur. Primũ est vera et pfecta cõtritio et pctõꝝ detestatio: p quã qs deo q̃ offendit recõciliatur: Scdʒ est pura et integra confessio. Tertiũ ẽ recta ac debita absolutio. Nõ eñi sufficit q̄ accedens ad celebrãdũ sit p contritionẽ recõciliat⁹ deo/ sed exigitur q̄ etiã si recõciliat⁹ eccl̃ie: vt digne suscipiat sacramẽtum vnitatis eccl̃ie qđ fit p absolutionẽ q̃ p̄ requirit cõfessionẽ: et ideo si quis post mortale cõmissam q̃tũcũq contritus fuerit accedat ad celebrandũ absq confessione ꝛ absolution: mortaliter peccat: nisi occurrat casus qui in dubio sequenti tangetur.

7 Quid agendum si quis non possit habere copiam confessoris.

Solutio Si possit absq scandalo differre celebratione differat quousq habuerit cõfessorẽ: si vero imnineat scandalũ nisi stati celebret tũc cum debita contritione et volũtate ꝯfitendi tpe oportuno celebret et vt scandalũ euitet si tñ ex negligentia sua desit cõfessor quẽ hẽre potuisset si debitã diligentiã fecisset specialiter peniteat.

dubi.8. quib⁹ ornamẽtis ꝯscia celebraturi debeat esse adornata vt digne et debite possit celebrare

Solo Necessariu3 est vt digne celebraturus accedat ornat⁹ recta fide debita intentione ⁊ sufficienti conatu ad debite reuerēter ⁊ digne celebrādū. Decēs est etiā vt decoratus sit humilitate castitate:iusticia ⁊ ceteris ꝟtutib⁹ q̄ p vestes sacerdotales significantur

9 Utru3 celebraturus teneatur dicere horas canonicas ante misse celebrationem.

Solutio Talis ad min⁹ dicere tenetur an̄ celebrationē matutinas alioquī mortaliter peccat Ad alias aūt horas canonicas nō tenetur an̄ missa3 sub peccato mortali nisi aliqua specialis ꝯstitutio vel approbata cōsuetudo eum ad hoc obliget Nichilomin⁹ cōgruū videtur vt etiā prime ante celebrationem dicantur. In ceteris attendenda est consuetudo eccl̄ie cathedralis vel religionis cuius est pars subditus.

dubi.10. Utrum sint aliqua alia spālit̄ dicēda vel agēda an̄ misse celebrationem a celebraturo

Solutio In hoc attendēda est consuetudo diocesis vel religiōis sue scdo3 quam si aliqua alia p̄mittātur q̄ ad decentia3 reuerētiā ⁊ deuotionē deseruiāt decet vt ita obseruet. Un̄ vbi consuetum ē vt dicāt isti psal. Quā dilecta. Bn̄dixisti Inclina. Credidi. ⁊ De pfūdis. cū q̄dusdā pcib⁹ et collectis:vel etiā q̄dā psalmi ⁊ orōnes ad lotionem manuū ⁊ indutionē sacraꝝ vestium ⁊ ad accessū ad altare nō sunt ista a celebraturo omittenda vel ꝯtennenda. Solet etiā p̄mitti confessio gn̄alis publica: et osculatio altaris apō quosdā thurificatio:precipue ante missas solēnes que suo modo etiam sunt obseruanda

Arti.2. Resoluens.xiiij. dubia occurrentia circa dicēda et agenda in missa modumque dicendi atque agendi que sint dicenda et agenda in missa et quō Generaliter illa dicenda et agenda sunt et eo mō que et scdm qd ordinatio ac consuetudo diocesis vel religionis celebrātis obseruat

2 Utrum sacerdos in missa debeat vel possit aliquid aliud dicere qz in libro missali cōtinet

Solutio Magis expedit quod nichil aliud dicat pōt tamen cogitare aliqua deuotionem excitantia Si igitur affectum habeat ad aliqua dicenda pertranseat illa cogitādo atque meditando

3 Utrum verba canonis debeant dici secrete sicut orationes in missa que secret: vocantur

Solutio sit ppter multas cās quas nō op⁹ est recitare

4 Utrum cetera preter canonem et secretā vel secretas si plures accipiantur debeant alta et audibili voce dici Ita expedit fieri Non enim absque causa rationabili ecclesia fecit distinctionem inter canonē et alia dicenda per hoc namque excitātur et edificātur astātes vt apō. Si tā solus ministrās astet qz fortassis postea fit quosdam religiosos cōsuetū est celebraturus et sub ministratione se aliqualiter recolligat meditādo non videtur hac de cā necessarium vz tamē nichilomin⁹ cōsuetudo loci obseruari

5 Utrum in memorijs viuorum et mortuorum debeat aliquorum fieri nominatio.

Solutio Non ē necesse si tamē celebrās ex noīatiōe eorū sēsiat deuotionē augeri poterit noīare cauēdo nichilominus pluritatem propter astantes

6 vtrū sacerdos cupiēs aliquoz noīatim habere

memoriā possit ante celebrationē hoc facere.
Solutio Expedit vt ita faciat pfert si publice et coram multis sit celebratur⁹ vel si multorū noīatim meōriā hēre velit sicut etiā expedit vt celebraturus habēs desideriū dicendi vel meditandi alia specialia p deuotione maiori excitāda circa sumptionem sacramēti hoc faciat ante celebrationē vel etiaʒ sub celebratione si missa in notis cātet et ipsis aptū ad hoc habeatur.
Dub.7. Utrū reqrat attētio celebrātis circa dicenda et
Solu. agēda queadmodū nō necessario reqrit actualis intētio vt supius.c.iij.arti.iij.circa reuolutionē tertij dubij dictū ē. Ita etiā et nccio reqrit actualis et cōtinua attētio virtualis tn̄ sēp ē necessaria. Est aūt virtualis attētio vt⁹ q̄dā relicta ex actuali attētiōe pria si intētiōe siue pposito pseuerādi in tali attētione actuali. Et hec etiā sufficit nisi interrūpant p actualē attētionē sibi ꝯria siue volūtaria cōuersionem vel euagationē ad alia. Uerūtn̄ studiosaʒ diligētiā adhibere d3 celebrās vt actualem attentionem retineat et ne de alia distrahatur qm̄ si q̄s debitā diligentiā non adhibeat a peccato non potest excusari.
8 Utrū ad debite et digne celebrādum requirat deuotio in celebrāte.
Solu. Deuotio duob⁹ mōis pōt accipi. Pmo p voluntate pmpte tradidisse ex dilectiōe ad ea q̄ ptinēt ad deū famulatū. Scdo p feruore dilectiōis q̄ mēs cū q̄dā suauitate et delectatōe eleuat ad deū et scd3 vtrū q3 modū duplex pōt eē deuotio. q̄dā em̄ ē actualis qn̄.s. actualr volūtas pmpte se tradidit diuino obsequio vel mēs

actualiter feruet in dilectiõe:alia est virtualis vt cũ ex actuali et pura devotione relinquitur quedam virtus q̃ ad act⁹ sequẽtes cõcurrit. Circa actualẽ devotionem duo sunt considerãda. s. 3 devotio ipsa ⁊ conat⁹ ad acq̃rẽdã eam. Circa officium etiã misse duo attẽdẽda sunt. s. misse celebratio: ⁊ ad celebrãdũ debita p̃paratione sacerdos itaq3 celebratur⁹ in pparatione circa examinationẽ ⁊ pbationẽ suijpsius tenetur habere devotionem primo mõ dicã actualiter hoĩs enim p̃parare animã. De hac devotione videt eẽ intelligẽda glosa.i.corin.xi. dicens. Indignus est q̃ nõ devota mẽte accidit ad eucharistiã: ad devotionẽ vero secũdo mõ dictã actualiter hñdã nõ tenet. Ille eñ fervor dilectionis a dño gratuite datur. Unde aliqñ desideratus dari denegatur vel datus subtrahitur alicui scd̃m q̃ dispositio eius meretur vel saluti sue dominus novit expedire. Verũtamẽ celebratur⁹ tenet toto conatu illum fervorẽ desiderare et possibile diligẽtiã adhibere faciẽdo totũ quod in se est vt sibi detur nitendo oẽm tẽporem distractionẽ et evagatione mẽtis expellere ⁊ si aliq̃d hui⁹ modi occurrat celebrare non tenere hoc eñ faciẽdo nõ cesset indignus sed sufficiẽter devotus accedere. Et ñ si p tũc ille fervor ei nõ detur nõ deb3 pper hoc a celebratione abstinere sed absq3 scrupulo celebrare. In ipsa autem celebratione non requiritur de necessitate devotio actualis prius accepta:sed sufficit et etiã requirit virtualis ex actuali p̃cedẽte relicta:l3 etiã nõ req̃rat actualis devotio : scd̃3 dicta eo q̃ nõ ẽ i libera ptãte

nostra requirit tñ & sufficit desideriũ cũ possibili cognatu actuali ad redrẽdũ illam deuotionem ita q celebrãs faciat q in se est cor sursũ eleuando prout et ipse astantes: excitat & hortatur tñ dicit sursum corda. Circa qđ dicit priscianus papa vt hec hẽtur de conse di.i. quãdo Ideo sacerdos pfatiõe premissa parat fratrum metes dicẽdo sursũ corda: dũ respondet plebs habem⁹ ad dominũ admonetur nihil se aliud q̃ dñm cogitare deb3. Claudat contra aduersarium pectus et soli deo pateat: nec ad se hostẽ dei peruenire patiatur hec tibi: vtrũ celebrãs

9 debeat stare capite discooperto sic vt habetur de

Sol'o cõse. di.i.ca. null⁹. nisi occurrat rõnalis cã cogẽdi vnde si quis absq talt cã stet coopert⁹ grauiter peccat vt habetur in eodem capitulo

dubi. Cũ quo debeat fieri ablutio post sũptionẽ sanguinis cũ vino vt habetur ex parte de cele. mis.

Sol'o. Cui⁹ ratio inferi⁹ vltimo capitulo reddetur.

11 Utrum sacerdos post missam inceptam licite possit desistere officium non perficiendo.

Sol'o Non posse nisi occurrat aliqua rationabilis et sufficiens causa.

12 Quid agendũ si sacerdos post missã inceptã moriatur vel in talem infirmitatem aut debilitatem incidat vt non possit perficere.

Solu. Si aliquod istorum contingat ante consecrationem non est necessarium q missa p aliũ perficiat põt tñ fieri si assit alicui⁹ sacerdos dispositi⁹ Et ille icipiat vbi prior dimisit q si nesciat põt icipere a pricipio. Si vero aliqđ predictor. cõtingat post pscrationẽ corporis & ante cõsecrationẽ sanguinis vel post cõsecratiões & trã

vsq3 tūc suppleri ꝛ ꝑfici missa p aliū dispositum. Si aūt cōtingat hoc in ꝑlationem verborū ꝯsecratiōis corporis verbis iā i parte ꝑfla-
tis similiter ꝑficiaꝛ p aliū que incipiat ibi Qui pridie. Et si illud cōtingat i cōsecratione sanguis incipiat ibi. Similitudo: sic etiā agē-
ꝶ dum videtur cū dubitatur. Utrum prior sacerdos inceperit verba cōsecrationis proferre. et non ꝑfecerit. Nec reputādum est tūc fieri iterationē quia non intelligitur iteratum quod ambigitur esse factum.

14. Quid agēdū si celebranti sanguis per nares erumpat vel fluere incipiat.

Solu. Pausare debet reclinādo vel sedēdo donec fluxus cesset. Cauere āt dꝫ ne vestes vel aliqua sacra per sanguinē coinquinentur recipiēdo illum vel in aliquo vase vel pāniculo ꝑut discretiōi sue melius ꝯuenire videtur si autē ille fluxus restringi non posset neq3 sacerdos officiū perficere: tunc agēdū ē vt in casu dubij ꝓcedentis.
Quid si sacerdos omittat aliquid vel aliqua de dicendis vel agendis in missa.

Solu. Si obseruet ea q̄ necio an cōsecrationē requirūtur cōsecrat: sed tū grauiter peccat scienter omittat aliquod notabile ex institutione siue consuetudine ecclie ad hoc officium requisitum vt puta misse introitū. Epistolā Euāgeliū vel aliud huiusmodi si aūt aliq̄d modice reputationis vel ex negligētia aliquid omittat minus peccat. Diligentissime tū cauere dꝫ ne ꝯtingat

Resoluēs. iiij. dubia q̄ occurrūt circa dicenda agenda et cauenda. post misse celebrationem.

Dubi. i Utrꝫ spalit aliq̄ sit dicēda p⁹ misse celebratōes

Sic primo nāq3 et oīa dícende sunt corde et ore debite ꝛ deuote gratiarūactiões. Cū enim vt et ipse celebrās in prefatione ꝑtestatur dignū et iustū sit atq3 equū ꝛ salutare vt semp ꝛ vbiq3 dño gratie agenſ: qꝛ ī illo loco vel tēpe nobis bñficia sua clementer largiri cessat dignissimū iustissimū et equissimū est vt hoc fiat post hui9 bñficij preceptionem ꝛ tanto diligētius atq3 deuotius q̄to inter oīa bñficia hoīb9 a deo collecta illud vnū de maximis habeſ Nō solum autē ideo gratias agere debet celebrans ne ꝑpter ingratitudinē de tanto beneficio grauius iudiceſ a dño: sed et vt de tali gratias debitas exhibens potiorum beneficioru dign9 efficitur et precipue vt ad crastinā celebrationē vel saltē spiritualem istius sacramenti sumptionē ad quam semper tenetur esse dispositus ꝑparatior reddatur semper eñ celebratio precedens dispositio ac preparatio est ad sequentem. Magis autem attendēda est i huiusmodi gratiarūactione feruida cordis d uotio q̄3 prolixa labiorum oratio.

2 Utrum post celebrationem aliqua etiam si gulariter sint agenda.

Solutio Sic oz eñ his q̄ celebrauit in oīb9 timori te virtuose ꝛ exēplariter se habere et in bo occupationibus exercitisq3 salutaribus c lationē et delectationem querere vt in med do psallando orando studendo scribēdo le do docēdo et horas canonicas debite ꝑsol do/ita vt et diabolus nūq̄3 eū ociosu3 īuei et ad futura bona par actor fiat que sunt sa

Dubí.2. doti post celebrationem cauenda. Max

Solutio cohibenda est lingua ne loquatur lenia inutilia scurrilia vel dolosa verba sic etiam visus ne videat vana. Et suo modo sensus ceteri sūt custodiendi precipue etiam crapula et ebrietas fugienda: ioci ꝛ ludi vitandi ꝛ vt hec facilius fieri possit studendum est: vt dicit beatus grego. vt semper anim⁹ ĩ suo pōdere ꝛ vigore seruetur ne postea cum fluxa cogitatio dissoluat ne vana leticia mentē subrepat: et lucrum cōpunctionis anima per incuriam fluxe cogitationis perdat.

4 Utrum statim post misse celebrationem sit cōmedendum vel bibendum.

Solutio De iure nō debet fieri. Ut in canone: trib⁹ de cōse. di. ij. dr. Si mane dñica portio edit vsq₃ ad sextam ieiunāt ministri q̄ ea₃ sumpserunt. Et si tertia vel quarta hora acceperūt ieiunēt vsq₃ ad vesperas. Sed de cōsuetudine hoc ius non seruatur ꝑpter reuerentiam tñ tāti sacramenti dignum est vt cibo ꝛ potu abstineat̄ donec debite gratiarum actiones sint reddite et ita etiam interea species sacramentis verisimiliter existimentur corrupte.

Capitulū. vi. de dubijs occurrētibus circa materiam ad consecrādū aptā videlicet panē et vinū. vi. cōtinet ar.

Arti. i. Resoluens sex dubia q̄ incidunt circa panē cōsecrandum siue hostiam anteq̄₃ consecretur.

Dubiū Quis et qualis debet esse panis vt consecrat et ex eo confici possit corpus christi debet esse triticeus aqua naturali confectus et azimus id est non fermentatus.

2 Quid agendũ si sacerdos percipiat panẽ non esse triticeum vel alia aqua ꝙ naturali confectum aut fermentatum.

Solutio Si aliquid istoꝝ percipiat ante inceptionem canonis panẽ illum remoueat et aptũ apponat Et sine alicui⁹ repetitione ꝓcedat si post inceptionem canonis et ante verba cõsecrationis remoueat vt supra ⁊ canonẽ reincipiat hoc videtur tuti⁹ et cõuenienti⁹ si post verba consecrationis panis: ⁊ siue ante siue post consecrationem sanguinis ante tñ sumptionem panis remoueatur ille panis et recipiatur apt⁹ atq̄ consecretur vt supra Panis vero supra quam prolata sunt verba consecrationis reuerenter tractetur et sumatur a celebrante post sumptionẽ sanguinis vel a ministrante si post sumptionẽ illi⁹ panis et ante sumptionẽ sanguinis recipiatur de nouo panis aptus et secret vt supra atq̄ sumatur non obstante ꝙ ieiunium sit solutum per sumptionem panis non cõsecrati q̄ꝛ ꝓceptũ defectione hui⁹ sacramenti maioris est ponderis ꝙ preceptum ꝙ hoc sacramentum a ieiunio sumatur si post sumpti nem sanguinis reponatur nou⁹ panis apt⁹ supra et nouum vinum ⁊ cũ repetitione canonis fiat noua consecratio vtriusq̄ atq̄ sũpt ne sacramentum maneat imperfectum si ve panis aptus ⁊ debitus haberi non posset a consecrationem deseratur missa incepta.

3 Qd agẽdũ si pãis apposit⁹ ꝑcipiat ẽẽ corru

Solutio Quia panis corruptus dr̃ q̄ substãtiam ⁊ ciem panis perdidit vel ex putrefactione vetustate vel alio hmõi ꝙ percipi potest ci

tinuitas et soluitur sapor odor color alia q̃ ac cidētia mutata sunt: ideo nō est panis neq̃ cō
Dubiū secrabilis. Si ergo percipiatur aliquo modo rū circa p̄cedēs dubiū expressorum agat etiā eo modo quo ibidem dictum est.

4 Quid agendū nisi panis nō fuerit appositus vel post appositionē ablatus et non p̄cipiatur donec veniatur ad verba consecrationis.

Apponatur in illis aptus repetatur canon: et fiat consecratio illius.

Quid agendū si panis sit disposit⁹ ad corruptionē sicut notari pōt ex aliquali mutatione saporis vel odoris/ vel si hēat foramē vel fracturā aut ablata si aliqua particula vel non sit rotūdus vt moris est: vel habeat aliquā macu lam aut alium defectum consimilem.

Solutio Si aliquis illorū casuū occurrerit et p̄cipiat ante cōsecrationē p̄pter reuerentiā sacramenti remoueatur panis ille ⁊ apponat ali⁹ apt⁹ si aūt alius haberi non possit p̄cedat nichilomin⁹ in missa ⁊ perficiat nisi defect⁹ in pane a deo notabilis fuerit q̄ graue scādalū astantiū timendū sit si p̄cedat. si vo post cōsecrationem p̄cipiatur talis defectus aut in ipsa cōsecratione p̄cedatur ⁊ p̄ficiatur officium.

Dubiū Utrum in aliquo casu sacerdos possit licite legere vel cantare missam ⁊ nō cōsecrare panem siue conficere corpus christi.

Solu. In nullo casu licet. Grauius enim peccat p̄sbyter criminosus qui se celebrare simulat et non celebrat q̄ si celebraret. Prorsus itaq̃ falsa remedia sunt abijcienda que sunt veris periculis grauiora.

Arti.2. Resoluens.8. dubia q̄ occurrunt circa pa
consecratum siue corpus xp̄i ante sumptio
1 Utrum sacerdos cōsecrās panē teneatur sum
Sol. Quotiens sacerdos consecrat tenetur su
vtrū ī p̄dicto casu teneatur sp totum sum
Non semp tenetur. Si em̄ sacerdos conse
plures hostias p viatico infirmoꝝ reseru
vel alijs p tunc dispensandas nō tenetur
vnā sumere. si etiā aliquis sub missa incid
in īfirmitatē vbi īmineret piculū mortis
haberetur alia hostia cōsecrata debet sace
illā quam ip̄e sumptur' erat totā diuidere
dubi. tem infirmo dare. Si etiaꝫ post sumptōem
guinis et ablutionis reperiretur aliqua n
bilis perticula hostie cōsecrate vel tota h
consecrata reseruari debet et non pro tū
mi vt infra tangetur.
3 Quid agendū si deprehendantur alique p
ticule super corporali: palla: vel patena: q
hostia cosecrata sint resolute.
Solu. Diligenter recolligantur et sumātur cum
stia sumēda vel sanguie āte sūptionē ablu
4 Quid agēdū si propter frig' aut aliam ca
accidentalem hostia vel pars eius ceciden
calicem de manu sacerdotis.
Solu. Si tota hostia inciderit nichil terandūꝫ
obseruatis ceteris obseruādis sumatur si
cum sanguine. Si vero ps aliqua in manu
manserit frangatur illa ꝛ pars vna mittatu
calicem ꝛ procedatur vlterius more consu
5 Quid agendū si ceciderit hostia cōsecrata
ps ei' sup t̄rā vel lapidē vl' pānū vel aliō

Solu. Statim reuerẽter leuetur ⁊ reponatur illõ vñ cecidit: perquiratur ꝙ diligenter si alique particule de hostia resolute ibi remanserit que con similiter leuẽt. Deinde loc⁹ vbi hostia iacuit radatur ⁊ abrasa conburãtur cinerꝙ in sacrario reponanẽ. Et si locus non possit ꝯuenienter stati radi circũsignetur ⁊ cooperiatur ne pedibus tãgatur donec cõmoderari possit. Si ve

Dubi. ro sup pãnũ vestẽ aut aliud huiusmodi ceciderit diligẽter excutiatur ꝑs illa vbi iacuit super corporale vel patenã: poterit in super lauari et aqua lotionis in piscinã mittit. Et vbi occurreret casus ꝙ sacerdos nõ posset cõuenienter vel sine graui scãdalo leuare vel si eẽt ꝑiculũ ĩ mora vt timeretur ꝙ aial brutum aut puer sumeret vel pedib⁹ cõculcaretur vel aliud huiusmodi tũc deberet reuerenter leuari a ministranti vel alio etiam laico si non assit alius sacerdos et porrigi ad manum celebrantis.

6 Quid agendum si sacerdos casualiter tangat hostiã cũ naso mẽto barba veste vel alio hmõi.

Solu. Si notabiliter tetigerit ita vt verissimiliter timeri possit ꝙ aliqua ꝑticula minima hostie ibidem mãserit adherẽs: statim post sũptionẽ hostie vel ante si cõmode fieri possit fricetur cum extremitate patene sup corporale illa pars nasi mẽti vel illius q̃ tacta fuit hostia. Deĩde excutiatur corporale sup patenã ⁊ si aliquid vbi appareat de hostia sumatur vel mittatur ĩ calicem et sumatur cũ sanguine ⁊ nichilominu⁹ p⁹ ablutionẽ digitorum discrete lauetur vel humectet cũ digito eadẽ ꝑs rei contacte ⁊ astergatur cũ pã

niculo absterſus quo calix abſtergi ſolet ſi
veſte aut alio cōſimili tetigerit excuſiat p
la ſup patenā vel corporale ⁊ agat vt ſupra

7 Quid agēdū ſi hoſtia cōſecrata p vētū vel
quo alio mō fuerit amota de altari ⁊ amiſſ.

Solu. Fiat diligentiſſima perquiſitio ad inueniē
hoſtiam q̄ ſi inuenta fuerit reuerenter repo
tur ⁊ ꝓcedatur in miſſa: ſi vo inueniri nō
ſit accipiatur noua hoſtia: reincipiat cañ. ⁊
ſecret: deinde ꝓcedatur modo conſueto.

8 Quid agendū ſi cū ſumendū eſt ſacramēt
corpus chriſti miraculoſe appareat ſub ſp
carnis vel pueri vel aliqua alia non conue
ti humane refectioni.

Solu. In tali caſu nō eſt ſumendū nec ꝓpter ho
cerdos efficitur trāſgreſſor p̄cepti quo ma
tur vt ſacerdos cōſecrās ſumere debeat co
cratū: q̄ꝛ q̄ miraculoſe fiūt legib⁹ nō ſubdu

Arti. 3. Reſoluēs. vij. dubia circa panem conſecrat
ſiue corpus xpi poſt ſumptionē occurrenti

1 Quid agendū ſit ſi in ſumptiōe ſanguīs r
neat pars hoſtie in fundo calicis.

Solutio Cauendū eſt ne infundatur vinū vt cū illo
matur: q̄ꝛ ſi cum vino ſumeretur ex quo vi
citius deſcenderet in ſtomachū et peruen
deſcēſum illius ptis hoſtie/ tūc iam ſolutū
ieiuniū et ita ſacerdos ieiunus ſumeret.

Dubiū Qd̄ in hoc caſu fieri nō dꝫ cū aliud et faci
mediū haberi poſſit hoc videlꝫ vt digito
cratio ducatur illa pars ad labiū calicis ⁊
de ſumatur/ poſtea digitus fugat ⁊ ablatu
vino: et illud etiam ſumatur.

2 Quid agendū si post sumptionem sanguinis reperiuntur alique particule siue reliquie resolute de hostia.

Solutio Si certū sit q resolute de hostia consecrata: ꝛ reperiantur ante sumptionē ablutionis statiꝫ sumantur. Si post sūptionē ablutionis reperiant ꝛ sit aliqua ita magna q possit absqꝫ periculo tractari ꝛ reseruari: tūc reseruet vsqꝫ ad primā celebrationē in qua cū hostia sumatur nisi graue scandalū timeatur euenire ex reseruatione. Si aūt oēs sint a deo parue q absqꝫ piculo tractari ꝛ reseruari nō possint: tūc sumātur: nō obstāte q pus sūpta sit ablutio: qꝛ quādiu sacerdos est in actu pfectionis sacramēti: et recollectionis reliquiarū/ quicqd fit dꝫ fieri mox ꝛ incontinenti nullo actu ɔtrario/ intermedio id est quasi simul sumeret oīa aūꝫ censeat nō ieiun⁹. Ubi etiā solutū eēt ieiuniū nō obstaret: qꝛ pceptū de pfectiōe sacramēti mai⁹ vt supra patuit. Cautū tñ videt vt añ ablutionē reliquie diligenter pquirant et recolligent atqꝫ sumātur. Si vero dubium sit vtrum reliquie iste resolute sint de hostia cōsecrata vl nō ɔsecrata agatur vt dictū est cū hac tñ gñali intentione ac cōditione: si sint consecrate.

3 Quid agendum si post sumptionē sanguinis reperiatur aliqua hostia integra.

Solutio Si certū sit q sit cōsecrata ꝛ reperiat añ sumptionē ablutiōis: statim sumi pōt vel reseruari. Sic etiā agendū est si supmanserit aliqua hostia de eis quibus aliꝫ cōmunicauerunt.

Si post sumptionem ablutionis inueniat re-

seruetur pro viatico vel in sequēti celebratiō
Dubiū sumatur. Si vero dubiū sit an sit consecrat
agatur eodem modo: cum hac tamen conditi
one si sit consecrata.
4 Quid agendum si quis post sumptionem c
poris christi statim patiatur vomitum.
Solutio Reuerenter recolligant spēs panis si discer
possūt: et reponātur ī sacrario: vel sumātur
aliquo si saltem adsit aliqs ad sumendū dis
sit9 absqȝ nausea ⁊ ea in quib9 iuēte fuerit s
cies cōburant ⁊ cineres in sacrario recōdātu
5 Quid agendū si qs post sūptionē ex infirm
tate statī emittat per secessum quod sumpsit.
Solutio Recolligantur species et fiat sicut in casu p
cedentis dubij.
6 Quid agenduȝ si hostia cōsecrata et reserua
reperiatur putrefacta vel aliunde corrupta.
Soło Reuerenter tractet ⁊ in sequēti misse celeb
tione sumatur post sumptionem sanguinis.
Dubiū Si vero sumi nō possit recondatur in sacra
7 Quid agendum si hostia consecrata come
fuerit mure vel vel alio bruto.
Soło Si aīal illud statim apprehēdi possit/aperi
corpus eius et diligenter pquirat tā in ore
in testinis si aliq species inueniri possint
inueniatur recolligātur et recondant in sa
rio. Corpus vero animalis comburatur et
neres similiter recordantur.
Artī. 4 Resoluens. xiij. dubia circa vinū priusqȝ
secretur incidentia.
1 Quod et quale debeat esse vinum: vt sit ap
ad consecrandum.

Aqua vinata seu aqua supfusa sup aceruos vuarum postvinum expres sum quia nō estvi nuz agresso id est succo de vua ima teria expresso
Aceto.
Malo grauatoꝝ
Uino cesarorum: quia non est vinū Uitis adhuc in vua contentio qꝛ non est expssum de vua vnde magis habet rōnez comestibilis q̄ȝ potabilis.

Solutio Debet esse vinū vitis de vua expssū ꝛ ideo potest hoc sacramētuz cōfici in

Dubiū

2 Quid agendū si loco vini fuerit aqua vel ali⁹ liquor positusem in calicem.

Solutio Si sacerdos hoc percipiat ante consecrationē panis et vinum habere non possit/ missam de serat imperfectam.

Si aūt vinū habere possit/effundat priorez liquore ꝛ iponat vinuȝ cū aqua pcedatqȝ vlterius nichil repetendo: si vero pcipiat post consecrationē panis ꝛ aū cōsecrationē calicis ꝛ vinū nō possit hr̄e pcedat nichilomin⁹ corp⁹ xp̄i sumēdo absqȝ sanguie ꝛ missā terminādo: sed si possit hr̄e vinū effūdat liquorē ꝛ pparet calicē. vt supra pcedatqȝ ad ꝯsecrationē calicis Incipiēdo ibi simili modo nichil repetēs de, pri⁹ lectis: si aūt pcipiat hoc post ꝯsecrationē calicꝭ et aū sūptionē atqȝ diuisionē hostie ꝛc. effūdat illū liquorē i aliō vas q̄ postea ppt̄ reuerētiā vboꝝ ꝯsecratiōis sup ipsum prolatoꝝ

mittat i piscinā: iponatq; vinū aq̄ mixtū i calicez quo facto accedat ad ɔsecrationē sāguis reīcipiēdo ibi. Similimō: ⁊ deīn pcedat more ɔsueto: vbi vero vinū hēri nō possȝ sumendum est corp⁹ absq; sanguie: vt in casu pcedēti. Et ita etiā i seq̄ntib⁹ agēdū est si vinū hrī possit sȝ hostia sit diuisa ⁊ ps missa i calicē tūc caute trahat illā ptē ⁊ reponat sup patenā ⁊ liquorē effūdat i aliud vas/ quē postea sumat p⁹ ablutionē vel i sacrario recōdat ppter reuerentia hostie ɔsecrate iposite i ipȝ. Deīn iponat vini cū aqua ⁊ reīcipiat vbi pri⁹ pcedendo ad ɔsecrationē sāguis: et q2 illa ps hostie q̄ extract de calice nō pōt bn̄ tractari ppter humectati nē iō capiat aliā ptē hostie nō humectatam e cū verbis ac signis ɔsuetis mittat i calicē: pt vero humectatā sumat cū alia pte non hume ctata: et pcedet vlteri⁹ more solito si vero pd ctū liquorē pcipiat post sūptionē corpis: an tū sūptionē ⁊ gustationē isti⁹ liquoris idebi tūc sicut pri⁹ extrahat ptē hostie missā in cal ce et reponat sr patenā; et faciat cū liquore pri⁹ Jmponat q; vinū cū aqua: ⁊ ɔsecret sāgu nē reīcipiēdo vt supra. Et vbi faciēda sūt gna sup calicē cū hostia anteq̄ dr ⁊ etiā cū pax dn̄i. ⁊ c. faciat signa illa absq; hostia s calicē: i ceťis pcedat more solito tandē sūat tē hostie humectatā ⁊ postea sāguinē ⁊ mi pficiat vt ɔsuetū ē sȝ si liquorē illū sumē icep et adhuc i ore teneat vel ptī deglutieri t dn̄ ps hostie i calice remāserit emittat discrete ore i aliō vas extrahat ptē hostie ⁊ agat cū li re ⁊ ceťis vt i casu pcedēti: si aūt ē ptē hos

in os susceperit nō tñ transglutierit discrete ꝛ caute totū emittat et ore in calicē: deīde extra hat ptē hostie vel particulas ei⁹ si in pticulas resoluta fuerit ꝛ faciat in ceteris vt supra: si vero partē hostie cū liquore sumpserit tunc nisi graue scādalū timeat apponēda et alia hostia cōsecranda ꝛ calix cū vino ꝛ aq̄ pparād⁹ ꝛ reīcipiēdū ē a canone ꝛ vtrū q3 ɔsecrādū atq3 sumēdū: s3 si graue scādalū timeat ex appōne noue hostie tūc solū ppareē calix cū vino ꝛ aq̄ et īcipiat ab illo loco. Simili mō ꝛ ɔcludat cum istis ɤbis hec quotiēscū q3 feceritis ī mei memoriā facietis ꝛ stati ī sāguis sic ɔsecrat⁹ sumat nec obstat ī istis casib⁹ solutio ieiunij q2 pceptū de pfectiōe sacramēti mai⁹ ē q̄ pceptū de ieiunio vt ȝ dictū ē In oīb⁹ eē dictis casib⁹ cū cautela ꝛ discretiōe agēdū est vt q̄ptū fieri poterit scādalū euitet Vñ neq3 hostia neq3 calix iterato eleuari d3 si pri⁹ facta fuerit eleuatio.

Dubi.3. Quid agēdū si īpositū sit vinū corruptū quia

Solutio vinū corruptū speciē vini atq3 substātiā amisit sicut mutatio accidētiū demōstrat ideo non est consecrabile. Cum ergo percipitur esse corruptum aliquo horum expressorum in precedēti dubio agatur vt ibidem expositum est.

4 Quid agēdū si vinū nō sit īpositū calici neq3 aliquis alius liquor sed dimissus sit vacuus. Q̄pcito pcipitur imponēdū est vinū aqua mixtum ꝛ vlterius pcedendū si autē vinu3 haberi nō possit et fuerit ante consecrationem panis tunc missa deserata imperfecta si vero cōsecratio panis facta sit procedatur in missa vt circa secundum dubium huius articuli tactum est.

quid agendũ si vinum sit dispositum ad corru
ptõez nõ tñ corruptũ vt si asuescat si sit pẽdul
aut fetidũ vl' imũdũ aut aliũ ꝯsimiliter habẽs

Solu. deffectũ si percipiatur ante cõsecrationem cal
cas remoueatur ⁊ apponat vinũ aptũ si haber
possit si ãt haberi nõ possit vel si ꝑcipiat p⁹ cõ
secrationem procedatur et perficiatur officium

dubi. 6. Utrũ in musto posset confici hoc sacramẽtum

Solu. Põt cõfici ſʒ nõ dʒ: si nõ sit defecatũ vel puri
catum nisi necessitas cogat: qꝛ cogente posse
etiam exprimi de vua in calicem.

7 Utrum vino cõsecrãdo possit vue itegre perm
Solu. sceri: hoc fieri non dʒ. qꝛ ꝓhibitũ est vt habe
de co. di. ij. dicimus. Neqꝫ permisceri debe
mustum ex vna pressum in calicem.

8 Utrũ cõfici possit hoc sacramẽtũ inectare siu
vino cõdito aut spẽs aromaticas colato ꝙdi

Solu. natura spẽs vini manere põt. ꝯfici non tñ de
bet fieri nisi in casu necessitatis.

9 Utrũ possit cõfici in vino puro absqꝫ cõmiti
Solu. ne aque. Põt sed nõ debet. Utꝫ si sacerdos a
cõsecrationẽ deꝑhẽdat aquã nõ esse cõmixtai
x statim cõmiscere debet. Queritur qualis debi
Solu. esse aqua q̃ vino ꝯmiscenda est. Aqua debet e
naturalis siue elementaris et pura.

11 Quanta debeat aqua vino commisceri.
Solu. Tam modica debet imponi vt vinum in sua n
tura et specie possit permanere si eñ a natur
sua mutaret nõ posset confici. Unde vna gut
aque ꝙtũcũqꝫ parua dũmodo debito tpe fu
rit imposita vt possit fieri mixto sufficit ⁊ pc
pue si vinũ sit debile. Utrum sufficiat ꝙ aqu
fuerit admixta vino ad huc existente in dol

Solu. Non sufficit. qꝛ eī ꝯmixtio illa sacramētalis ē iō fieri nō ꝺꝫ anq̄ꝫ mysteria inchoētur vel fiat āt ꝑpatio ad ichoādū ꝛ ad tardi⁹ īminēte oblatione vt possit fieri trāsmutatio aque in vinuꝫ

13 Utrū quis licite possit non consecrare vinum facta consecratione panis.

Solo. Nō pōt licite ꝑfecta eñ ꝺebent eē sacramenta: xp̄s aūt hoc sacramentū sub spēb⁹ panis ꝛ vini īstituit vnū vtrū qꝫ offerri cōsecrari ꝛ sumi ꝺebet

14 Quid agendum si sacerdos ꝺeprehendat vinum esse ꝯgelatum ī calice cum vult consecrare

Solu. Sacerdos curā adhibere ꝺꝫ vt resoluatur vel ꝑ applicationē prunaꝝ aut pāni calefacti vel manuū calefactaꝝ aut ꝑ infusionē vini calefacti vt recipiat rōnē actulē pot⁹: si tñ nō resolueret nichilomin⁹ possꝫ ꝯfici qꝛ ꝑ ꝯgelationē natura vini nō est corrupta hoc tñ caueri ꝺꝫ q̄ꝫtū fieri pōt

Arti. 5 Resoluēs octo ꝺubia q̄ circa vinū consecratū siue sanguinē xp̄i ante sumptionem occurrunt

Dubi. 1 Quid agendū si si sacerdos p⁹ cōsecratōnē recolat vel ꝺeꝑhendat aquā nō fuisse admixtā vino vtruꝫ videlꝫ adhuc ꝺebeat admiscere.

Solu. Nullo mō ꝺꝫ aquā vino ꝯsecrato admiscere: qꝛ seq̄retur corruptio sacramēti ad minus in aliq̄ parte qꝺ caueri ꝺꝫ si fieri posset. sꝫ ꝓcedat sine admixiōe aq̄ Admixtio eñ aq̄ nō est ꝺe necessitate consecrationis sed consecrantis.

Dubi. 2. Utrū sacerdos sp̄ teneatur sumere sanguineꝫ?

Solu. Quotiēscū qꝫ ꝯsecrat teneī sumere nisi irremediabile īpedimētū supueniat: si tñ alius sacerdos nō celabrans ꝯmunicādo sumat corp⁹ xp̄i talis nō ꝺꝫ sumere sāguineꝫ sꝫ vinū non conse-

tratum post sumptionem corporis.

3 Quid agēdū si sacerdos ex quacūq₃ cā nō pos sit sumere vinū: ⁊ ita ēt neq₃ sanguinē sumē

Solutio Si sacdos sciat vel ꝓbabil̃r timeat (valeat q̄ nō possit absq₃ nausea ⁊ piculo vomit⁹ ve alio incōueniēti tm̄ vini sumere q̄ntū ad cōse crationē nc̄cariū est nō ᵭ3 celebrare. Et si miss sam īceperit ⁊ nōdū ꝯsecrauerit corp⁹:īceptā deserat si aūt post cōsecrationē corporis ⁊ ãt ꝯfectionē sāguīs sentiat vel timeat se nō pos se sumere sanguinē ꝓpter nauseā ex inspectio ne vl̃ odore vini ꝯsecrādi vel alio hmōi accidē te nō ᵭ3 cōsecre sāguinē:s3 ᵭ3 ꝓcedē sicut ī ill casu vbi p⁹ ꝯsecrationē panis calix dep̄hēdi vacu⁹vel liquore nō ꝯsecrabili parat⁹ ⁊ nō p̄ vinū debitū h̄ri ad ꝯsecrādū ꝑut tactū est su pen⁹ articulo quarto ī solutiōe. ij. dubij. si de post ꝯsecrationē sanguinis ⁊ p̄cipue circa tp̄ sūptiōis ei⁹ hoc sētiat vl̃ timeat tuti⁹ ē q̄ n sumat/s3 reuerēter atq₃ diligēter reseruet vsq ad ꝑximā celebrationē: in qua post sanguine tunc consecratum et sumptum sumat illum.

4 Reseruatū quid agendum si eum sumi debe sanguis species vini sit congelata.

Solutio Fiat resolutio aliquo modoꝝ tactorū superi circa dubiū. i iiij. articuli. iij. hoc tm̄ obs̃uat q̄3 nullo mō sup infūdat vinū calefactū: eade rōe qua nō ᵭ3 admisceri aqua vino ꝯsecrato: v circa primū dubiū hui⁹ articuli dictū est.

5 Quid agendu3 si musca vel aranea aut aliu huiusmodi ceciderit in sanguinem.

Solutio Aial illḋ caute ᵭ3 capi ⁊ diligēter lauari ⁊ c

buri et ablutio cum cinerib⁹ in sacrariū mitti.
Et si absq̧ horrore ⁊ periculo sumi possit sanguis sumatur more cōsueto. Si autē propt̄ horrorē vel periculū vel morem vomitus sumi nō possit tūc dʒ effundi in aliud vas ad hoc aptum et cū reliqis reseruari. Nichil enī abhominabile sumi dʒ occasione hui⁹ sacramēti: et tunc ne sacramētū maneat īpfectū dʒ aliō vinū aq̄ mixtū in calice poni ⁊ vlteri⁹ pcedi eo mō quo supi⁹ circa. ij. dubiū articuli. iiij. expssum ē sc̄dʒ q̄ an̄ vel post inceptionē corporis ad hoc dephendit

6 Quid agēdū sit sacerdos ante sūptionem sanguinis dephendat venenū esse immissum.

Solō Nullo mō dʒ sumere nec alteri dare: ne calix vite vertat̄ in mortē: sed dʒ infūdere ī aliud vas aptū ⁊ vlteri⁹ pcedē mō ī pcedēti dubio expsso

7 Quid agēdū si sanguis effundat p negligētiā nō ex toto sʒ in pte aliqd stillauerit de calice.

Solu. Quocūq̧ sanguis ceciderit extra calicē statiʒ et reuerētie recolligat̄ discretioni mō quo fieri poterit et in calice refundat̄. Si autē recolligi nullaten⁹ possit cito lambat̄ vel sorbeat̄ aut sugat̄ p sacerdotem ne vel defluat vel imbibat̄ rei sup quā cecidit. nec obstat si nondum sumpsit corpus xpi: qꝛ necessitas hic vt sanguis sumat̄ ante corpus. Ubi xͦo sacerdos nō posset hoc tā celeriter facere vel vbi de hoc graue scādalum timeret̄ si ipse hoc faceret tūc pōt ⁊ dʒ ministrās ad missam si saltē sit disposit⁹ ad minus p veraʒ cōtritionē ⁊ ppositum ↄfitēdi ⁊c. hoc facere et pcipue si celebrās in signo vel xͦbo id iubeat ⁊ si ministrās nō fuit dispositus poterit ⁊ dʒ hoc ali⁹ disposit⁹ facere etiā si sit iussus necessitate

ad hoc cogēte. Meliꝰ ē ei id facere ꝙ ꝙ enor-
mis irreuerētia fieret sacro vtputa ꝙ canis vel
aliud aīal incipiat lābere vl̃ desup migere aut
ꝙ pedibꝰ ꝯculcet aut alia hmōi irreuerētia ab
hoīabilis ꝯtīgat: si ꝑterea sanguis ceciderit in
trā vl̃ sup tabulā aut aliō hmōi pꝰ actionē eo-
rū q̄ iā dicta sūt radat locꝰ quē tetigit ꝛ qđ ab
rasū fuerit ꝯburat ꝛ cinis intra altare vl̃ sacra-
riū recōdat: si aūt linthiū altaris vnū vel plā te
tigerit fiat post supradicta trina lotio illiꝰ ve
illoꝝ cū aqua mūda calice supposito vt illū a
ablutiōis recipiat q̄ postea sumat a celebrant
vl̃ ministrāte: si aūt ꝓpt nauseā sumi nō possi
recōdat iuxta altare vl̃ mittat ī piscinā. Sic ē
agēdū ē sup vestē ꝯsecratā si sanguis cecideri
vel illā tetigerit si xo vestē nō ꝯsecratā tetig
rit pꝰ trinā ablutionē factā rescidat illa ps ve
stis ꝛ ī altari vel ī sacrio cū reliq̄s reponat v
ꝯburat si sacerdoti hoc magꝫ expediēs videa
ꝛ cineres recōdāt vt̄s. Tutū ēt ē vt vestꝫ illa
assumat ī vsū ꝑorē sꝫ vel vestis cōsecrāda ex e
fiat vl̃ recōdat aut ꝯburat vt̄s. sic ī mō agēdu
vl̃ si sāguis tetigerit capillos vel barbā sacd
tis. Facīda ē ei ablutio vt̄s. ꝛ abrasio capilloꝛ
vl̃ barbe ꝛ postea cōbustio vt̄s. si aūt tetiger
caput vl̃ faciē aut aliā ptē corpis nudā suffic
ꝙ diligēter ꝛ discrete lauet ꝛ fiat de ablutiō
Du. 8. vt̄s. Quid agēdū si sanguis ex toto effunda
ꝯtē ꝙ nihil penitꝰ maneat ī calice qđ sumi p
Solu. sit. Si ꝟo effuso aliq̄d recolligi possit vel lābi
sorberi aut suggi agēdū ē vt ī solutiōe ꝑcedē
dubij factū ē. Si aūt nullū istoꝝ fieri possit
sacrm̄ maneat impfectū ꝑparādus ē calix de

uo cū vino ꝛ aq̄ et vlteriꝰ ꝓcedēdū ē sicut ī casu quo calix post ꝯsecrationē corpis vacuꝰ dep̄hendit vel inepto liquore preparatus: vt superius articu.iiij.circa resolutiones secundi ꝛ q̄rti dubiorum expressum est.

Arti.1. Resoluēs.vi.dubia q̄ circa sanguinē post eius sūptionē occurrūt. qd agēdū sit si sacerdos pꝰ sumptionē sanguinis dep̄hēdat aliquā guttam adherere in orificio calic3 vel exteriꝰ ī pede aut

Solu. alia pte calicis. Si certꝰ sit ꝙ gutta sit ꝯsecrata:qꝛ vic3 scit se post p̄parationē calicis diligēter se abstersisse calicē tam exteriꝰ q̄3 etiā interius ab illo loco vbi stat vinū infusum tunc d3 sumere illā guttā ante sumptionē ablutiōis. Si aūt sit dubia an sit cōsecrata sumat sub hac generalia intētione ꝛ ꝯditione si sit cōsecrata. Si vo certꝰ sit ꝙ nō sit cōsecrata sumat cū ablutiōe vel postea abstergat si exteriꝰ adhereat. Quō hēri possit ꝓbabilis certitudo in tali vel alijs casibus similibꝰ patebit ex ea sequēti ar. i.circa resolutionē.xiiij.dubij.et sequentiū.

2 Quid agēdū si post sumptionē sāguinis dep̄hēdat sacerdos aliquā guttā vl liquorē speciei vini adherere casule/ vel manipulo/ aut alteri

Solu. huiusmodi. Si certus sit de cōsecratione istius gutte vel liquoris lambat vel suggat ꝛ ꝓcedat vt supius in solutione septimi dubij arti. precedētis dictum est. Si dubitet faciat hoc sub conditione: vt circa p̄cedens dubiū dictū est. Si certus sit ꝙ non sit consecratus ille liquor vel illa gutta tunc non est dubitādū de tali.

Dub.3. Vtrꝰ stati pꝰ sūptionē sāguis debeat fieri ablutio digitoꝝ sup calicē ex q̄ ei adhuc in calice re

mansit aliq̄ sp̄es vini vt puta humor q̄dā si
hūiditas sub qua sanguis cōtinetur tales s
cies si vinū superīfundatur corrūpet̄ et sic t
desinet eē sāguis xp̄i qd ig̅ agēdū vt sūi pos

Solutio absq̧ corruptiōe. ¶Circa hoc sacramētū de p
sibilib⁹ agendū est q̧ detēti⁹ p maiori reue
tia tāti sacramēti ɔueniēti⁹ nō est aūt possi
le vt sp̄es sacramētales circa hui⁹ sacramen
celebratiōnē diu manere possint icorrupte in
necē est vt cito corrūpāt̄. ¶Cū eim̄ post sūptio
in stōachū descēdāt nō diu ꝑsistere pñt īcor
pte nō solū sup subsequentē debite ablutiō
sūptionē: sꝫ ⁊ ꝑpt̄ ꝑmixtionē hūor̄ ī stomac
ēt ieiuno precxeūtiū. Sic ēt ī descensu ad
machū si sit in pua aut modica q̄titate cor
pūtur ꝑ admixtionē hūoris saliuaris. Et p
rōne etiā ī ore ꝑferti cū p⁹ descēsū sāguis
huc remaneat ī ligua et ore hūiditas sacra
talis q̄ humor saliuaris q̄ maior est corrūp
Ab extra quoq̧ hoc idē q̄nq̧ necessario ɔ
git nā si post cautā etiā sanguis sūptionē
fiat absiersio vel ablutio calicis nichilominu
humiditas ī calice remanēs ꝑ exallatiōēꝫ
circūstātē aerē corrūpet̄ ⁊ desinet ibi esse
guis. Idem etiā contingit circa exteriorē
ficiem calicis ī ea parte q̄ applicatū fuit in
rius labiū sacerdotis ¶Certū eī est q̧ labio
humectato hūiditate sacramentali etiāꝫ di
pars calicis tacta humectatur sic itaq̧ cau
non p̄ōt q̄n species ille sacramentales corru
pātur ⁊ desinat ibi esse sacramētū abicien
ē igit̄ penit⁹ oīs scrupulositas vbi ineuita
lis occurrit necessitas cōuenientiori tū m
descētiori vt dixim⁹ agēdū est. Et vbi occu

difficultas sēp accipiēdū est illō q minꝰ hȝ de piculo. Nō aūt videt modꝰ pueniens q cū lingua extiꝰ vl iferiꝰ lābat ⁊ ita hūiditas illa su maturvl abstergat pcipue ppter scādalū astā tiū: neqꝫ faciliter hoc posset fieri quo ad hūiditatē q̄ adheret fūdo calicis: sic ēt n̄ pueniēs modꝰ vt cū digito hūiditas illa abstergat opȝ eni digitū postea abluere vel surgere ⁊ vtroqꝫ mō spēs corrūperent ⁊ nō possent puenire ad stomachū cū hoc etiā posset occurrere piculuȝ si videlȝ hūiditas sacramētalis subītraret iter vnguē ⁊ cutē digiti vbi neqꝫ ablui neqꝫ exugi faciliter posset: ⁊ hoc etiā possēt astātes attedlari ⁊ scādalizari ppter multiplicē imissionē digiti i calicē ⁊ alia hmōi. Cōuenientiꝰ ergo hoc mō agēdū videt vt sacerdos cū diligētia ⁊ cautela sit pꝛio sumat sanguinē de calice vt nihil āpliꝰ qđ p labia extrahi possit in eo remaneat eleuando sursū vel erigēdo pedē eiꝰ ⁊ declinā do pcauū ipiꝰ vsus faciē vel inter labia sumēdo ⁊ sic tenēdo donec a fūdo calicis tota hūiditas q̄ defluere possit defluat ad labium calicis diligēter tn̄ cauēdo ne aliqđ decidat ⁊ tn̄ sūat p attractiōeȝ ēt cū ānhelitu ⁊ postq̄ diligēt no tauerit q nihil ápliꝰ deflere possit abluat pmo calicē ne aliqđ de sanguie adherēs remaneat i eo: ⁊ pꝰ sūptionē illiꝰ ablutiōis abluat digitos sup calicē vt sic ⁊ hūiditas calicis ⁊ spēs pāis si aliqđ ð illa i digitꝭ remāserit totalr abluat deide sūat: nō sit āt nimis pcꝰ i vino circa ablutiōeȝ sȝ tn̄ capiat vt ⁊ os ⁊ labia q̄ spēbus sacrālibꝰ sint hūectata sufficiēt ablui possit ⁊ vt ēt p labia sic abluata possit ablui exte-

rioꝛ ps calic; ſpeb⁹ sacralib⁹ ꝑus hũẽfacta...
de aũt cauẽdũ ẽ ne sacerdos ſit nimis plix...
dicto mõ agẽdi vt nõ generet tediũ aſtãtib⁹...
ſit ẽt l mõ agẽdi singularis ꝯ moꝛẽ ⁊ ꝯsuetu...
nẽ dioceſis vl religionis ſue vt astãtes nõ s...
dalizent de ſua ſingularitate vl de aliјs sacd...
b⁹ q̄ illã ſingularitatẽ nõ obſeruãt ſuſpican...
Du.4. eos errare. Quid agẽdũ ſi sacerdos p⁹ ſũp...
nẽ sacri coꝛpis vel ſanguis vꝛgeatur ſputo...
Solo. tuſſiat ſcreatione. Añ ſũptionẽ ablutiõis n...
mõ expuẽdũ ẽ vl tuſſiendũ aut exſcreãdũ ne...
ſpẽs sacrales ⁊ per ꝯſequẽs sacrm eijciant:...
ſputũ vel qδ vꝛgeat ad tuſſim aut exſcreati...
retineat vel trãſglutiat. Si aũt ex nimia vi...
tia hoc fieri nõ poſſet expuat vl excutiat ve...
ecret in aliqδ vas aptũ vel in calicẽ ſi aliδ...
beri nõ poſſit vel in pãniculũ mũdum. ⁊ po...
mata illa ſi nõ appeat aliq̄ ſpẽs sacrales i...
cõburatur ⁊ cineres reponãt in sacrario. Ve...
tñ ſi sacerdos añ inceptionẽ miſſe pſentiat ſ...
qua tali paſſione violẽter moleſtari tuti⁹ ẽ...
celebratione abſtineat. ſi vo poſt ſumptio...
debite ablutionis q̄ et os ⁊ labia ſint etiã ...
cienter abluta vꝛgeat aliquo pꝛedictoꝝ ...
nõ ſit ampli⁹ periculũ: tñ ꝓpter reuerentiã...
ioꝛẽ sacramẽti bonũ eſt vt abſtineat ꝙtum...
quouſ ꝗ aliũ potũ vel cibũ ſumpſerit: ſi tñ...
mis vꝛgeat eijciat hmõi ſupfluitates ad ali...
locũ vbi nõ cõculcet pedib⁹ vel hẽat ſecũ p...
5 Quid agẽdũ ſi poſt ſum (culũ in quẽ mit...
ptionẽ ſanguis patiat sacerdos vomitũ ve...
Solo. ifirmitate emittat p ſeceſſum. Sufficiẽter p...
dictis ſi eñi ibi nõ poſſit id qδ ſumpſit app...

di spēs sacrametales pāis ex q̄ spēs vini iā pmi
xte sūt aliis hūoribꝰ vt neqꝫ possit discerni qꝛ
fortassis corrupte inuoluēda ē illa materia ī stu
pa vel pānoꝛ ꝛ ɔburēda ꝛ cineres refuādi vtē
Dubiū Quid agēdū si sacdos post sūptionē sanguis
dephēdat venenū aut aīal venenosum fuisse in
calice et illud se sūpsisse an.s. liceat ea remouē
Solutio Si pvomitū possit se liberari ꝛ pͣti si medicꝰ
ɔsulat lꝫ ei euomere hoc tā caute fieri dꝫ ī ali-
qō vas mūdū et si aliq̄ spēs sacramētales ibi
appareāt recoligenē ꝛ in sacrario reseruentūr
reliq̄ vo mafia ɔburanē ꝛ cineres similr refuēt.

Capitulum.viii. de

dubijs q̄ circa debitā formā ɔsecratōis istiꝰ sa
cramenti occurrūt duos cōplectens articulos.

Arti.i. Resoluens.xvi.dubia circa formā consecratio
nis panis occurrentia.

1 Que sit sufficiēs debita forma ɔsectiōis pāis
Solutio Forma est ista. Hoc est enim corpus meum.

2 Utrū hec cōiunctio eni sit de substantia forme
ꝛ de necessitate etiam proferenda.

Solutio Nō est de substantia forme neqꝫ de necessitate
consecrationis sacramneti: nō tā debet sciēter
omitti alioquin grauiter peccaret.

Dubiū. vtrū sacerdos si omissis oībꝰ aliis q̄ ī missa di
ci solēt dicēt solū p̄dicta vba sr̄ panē aptū ɔse
Solutio Si ea diceret sub itē tōe ɔsecrādi tūc (craret.
ɔsecraret sꝫ grauit peccaret faciēs ɔtrā ꝛ ɔ or
dīationē ecclesie vñ i nullo casu hoc faciēdū est.

4 Utrum sacerdos consecraret si predicta ver-
ba velꝫ aliqua eorum mutaret q̄tum ad ydioma
proferendo: scilicet in alio ydiomate.

Sol'. Si per hoc intenderet inducem heresim ve
rorem in ecclesiā et formam ecclie abijcere
ꝗ inutilē in efficacē ꝛ suā itroducere quasi
gis efficientē ꝛ efficatiorē nō cōsecraret qꝛ
ceret in intētione reqsita ad ꝯsecrādū. Si v
nullo pdictos intēderet: sꝫ ꝯsecrare scđm in
tionē ecclie tūc cōsecraret sꝫ grauiter pecca
ritū et ecclie institutionē non obseruans.

5 Utrū sacerdos si addat aliqua alia ꝟba ad
dictam formam consecret.

Solo. Si p talē additionē mutet significatio ꝟb
vel sensus orōnis ita ꝙ distrahāt a ꝓꝑa sig
ficatiōe vel sensu nō fit ꝯsecratio si ꝟo man
significatio ꝛ sensus fit ꝯsecratio sꝫ sciēter si
ciēs grauiter peccat rōe q̄ supra: si tñ inter
nerent multa ꝟba impertinētia p q̄ solueret
tinuitas orationis non fieret consecratio.

Utrū sacerdos subtrahēs vel diminuens al
de predicta forma consecret.

Si subtrahatur aliqđ quattuor verboꝝ q̄
de substātia forme nō fit ꝯsecratio: si ꝟo sub
hatur vel omittat aliqua sillaba vel lr̄a ex
subtractiōe nō ipedit significatio vel sensu
cut pōt ꝯtīgere ī vltima sillaba vel lr̄a dict
tūc cōsecratur. Diligēter tñ est cauendū n
si autē formidetur ꝙ impedita sit signific
vel sensus tutius est vt forma a pncipio repet

7 Utrū icōgrue pferens ꝟba ꝯsecratiōis ex
tia lingue vel in aduertētia vel alio hmōi

Solo. Si ex hmōi īcōgruitate nō impediat sign
tio ꝟboꝝ vel sensus orōis qn ver⁹ sensus fo
ꝯsecratiōis capiat fiat ꝯsecratio: sciēter tñ
faciēs grauiter peccat ratione superi⁹ exp

Dub.8 Utrū sacerdos faciens transpositionē verborum consecrationis consecret.

Solu. Sola trāspō verboꝝ nō impedit cōsecrationē ꝫ tñ fieri nō dꝫ si aūt cū hoc variaret sens⁹ tūc nō fieret ꝯsecratio vt iterrogatiue diceretur est hoc corp⁹ meū. Aduertendū tñ circa dictas variatiōes vbi dictū est ꝙ nō īpediūt ꝯsecratōēꝫ hoc veꝝ esse nisi qs p eas ītēderet īducere heresim vel errorē ꝑut tactū ē ī solutiōe.4.dubij

Dub.9. Utrū sacerdos faciēs īteruallū (precedētis in prolatione verborum consecret.

Solu. Si paruū faciat interuallū vtputa si spuat vel screat vel aliud hmōi faciat:nō īpedit ꝯsecratio si vo magnū faciat īteruallū vt si postq̄ dixit hoc est dormiat vel aliud faciat p quod cōtinuatio orōnis soluatur nō cōsecrat.

10. Quid agendū si sacerdos nō recolat se dixisse verba ꝯsecrationis vel alia q̄ in celebratione huius sacramenti dici debent.

Solu. Si cert⁹ sit se omisisse aliquid eoꝝ q̄ sūt de necessitate ꝯsecrationis reicipere dꝫ a forā cōsecratiōis ꝛ cetā p ordine reitarare/ne mutet ordo sacrificij. si vo ꝓbabilr ei ꝯstet si aliq̄d omisisse.qđ nō est de necessitate sacramēti vel ꝯsecratiōis ꝓcedat vlteri⁹ sine repetiōe si aūt nullū istoꝝ sit:ſꝫ solū nō recolat se dixisse nō dꝫ ex hoc mēte ꝑturbari ſꝫ vlteri⁹ ꝓcedere nō em̄ q multa dixit sp recollit oīm q̄ dixerat. Et ī multū assuetis sepi⁹ nō deliberatur:ideo minus re

11 Utrum sacerdos p ꝓdictā formam (colūtur. possit consecrare panem absentem.

Nō pōt. Ex quo em̄ forā in se ꝯtinet ꝓnomen demonstratiuū req̄rit pn̄tia materie ꝯsecrāde

E.i.

Dub. 12. Utrū p p̄dictā formā sacerdos possit ꝯsecra
panē p̄sentē in quacū q̄ q̄titate fuerit.

Solu. Pōt ſ3 nō vʒ ī maiori q̄titate ꝯsecrare q̄ n
cessariū sibi videt̄ pro cōmunione fideliuz.

Dub. 13 Utrū sacerdos v̄ba cōsecrationis ꝓferēdo co
secret omnē panē p̄ntē in altari: siue sit ext
pixidē vel reseruaculū hostiarū siue intra.

Solu. Sacerdos p illa v̄ba nullū panē etiā p̄nte
secrat nisi sup quē fert̄ intētio ei⁹ ꝯsecran
et oēm talē etiā ꝯsecrat. Uñ et oīs ali⁹ pa
quē nō tendebat consecrare nō est cōsecrat

dub. 14. Utꝝ sacerdos apponēs plures hostias ꝓ
pulo cōmunicādo cōsecrādas ꝛ ī ipa ꝓlatōe
boꝝ non dirigēs intētionē actual'r ad oēs
solū ad illā quā ī manu tenet oēs consecra

Solu. Si hēat itentionē virtualē ad cōsecrādū oē
nō hēat actualē oēs cōsecrat. De hec itenti
dictū est supius. ca. 2. articulo ī solutione.
dubij. Si aūt ī cōsecratione illi⁹ hostie quā
nu tenet oēs alias itendat excludere tunc
lam aliam cōsecrat. Sed solum istā quam c
secrare intēdebat.

dubi. 15. Quid si sacerdos intēdat cōsecrare centū
stias siue pticulas tot hūs cōmunicādos ꝛ
posite sint plures vel pauciores q̄ centū
facta cōsecratione oēs sūt consecrate vel s
aliq̄ aūt nulle.

Solu. Si exp̄sse ꝛ distincte itendat solū cētū ꝯse
re cū exclusione pluriū ꝛ paucioꝝ: tūc null
crat: si hēat intētionē ad ꝯsecrandum om
las nūeratas vel ī locū ꝯsecrādaꝝ posita
erratū sit ī nūero tū omes cōsecrāt̄ vnde c

est vt sacerdos plures hostias cõsecratur⁹ oẽs sic añ oculos ponat: ⁊ itẽtiõẽȝ nũq̃ dirigat ad nũerũ itendẽdo tot vel tot ꝯsecrare ſȝ ad om̃s

Dub. 15. sic positas. Quid si multe sint hostie apposite etiã sic vtputa cẽtũ vel plures ⁊ sacerdos i tẽdat solũ decẽ ꝯsecrare ex illis vtꝝ aliq̃ ⁊ que sint cõsecrate p⁹ ꝓlationẽ verboꝝ cõsecratõis

Solo. si determinate ⁊ distincte notet ⁊ discernat illas ex quaȝ ꝯsecrare intẽdit tũc illas solas ꝯsecrat si xo cõfuse ⁊ idistincte itendat cõsecrare decẽ illas nõ notãdo ⁊ discernẽdo: tũc nullã ꝯsecrat

Arti. 1 Resoluẽs. 3. du. q̃ icidũt circa foᷓaȝ ꝯsecra. vini que sit sufficiẽs ⁊ debita foᷓa cõsecratiõis vini

Solo. Forma est ista. Hic ẽ eñ calix sãguis mei noui et eterni testamenti mysteriũ fidei q̃ ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effũdetur i remissionem peccatorum.

Dubi. 2. Utrũ oĩa verba ꝑdicta sint de substãtia forme et necessario proferenda.

Solu. sicut hec coniũctio. Eñ nõ est de substãtia cõsecrationis panis ita nõ est de substantia forme cõsecrationis vini non dȝ tũ scienter omitti:

Dubi. 3. quid significat hec dictio calix i ꝑdicta forma

Solu. significat liquorẽ vel sãguinẽ in calice. Accipitur eñ figurate p continens pro contento.

¶ Pro solutiõe alioꝝ dubioꝝ q̃ circa ꝑdictã formã occurrere pñt notãda sũt ea q̃ circa ꝑcedentem articulum de forma consecrationis panis dicta sunt. Consimilia eñ dubia circa hãc formam consecrationis vini occurrere possunt et pari formes hunc etiam solutiones.

Capitulũ. ix. De intẽtiõe

a creatōe eoꝝ q̄ i missa dn̄r vt icludēs articl'
Arti.1. premittens diuisionem totius misse in part
suas principales.

Prima premittitur ꝑparatio ad dig
perficiendum ea que agenda sunt.
tota mis Secūda oblatio cōsecran
sa diuidi Tertia fit ꝯfectū eoꝝ q̄ sūt obl
tur in.v. Quarta sumptio cōsecr
ptes. In quinta:redditur grarū actio ꝑ
ptorium perceptione.

Prima Introitu misse canticum offerto
Secūda pars i Cātico offertorij ante prefatione
Tertia cipit ab Prefatione ꝛ finitur orōnem dn̄ic
Quarta Oratione dn̄ica antipho.con.
Quinta Antipho.ꝛ q̄ vocat in ꝯclusione to
Post cōmunio. mi

Arti.2. Primā partē subdiuidēs intētionē qꝫ ac r
singulorum que in ea dicuntur exponens.

Deuotionem
prima affect⁹ Humiliationem
q̄drupl'r scꝫ p Rectam intentionem
Gratie consecrationem

Prima Deuotio excitat Laudis subiun- Inttroi
ps subdi Humiliatio declarat Miserie gētiū Kyri
uiditur in Recta intētio ex Celestis glorie Gloria
duas pti plicatur concentuu In excel
culas:ꝑpa Grē cōsecu- Orōnis suffra- Collect
tur nēpe tio postulāt gium

Doctrinā ꝓphetarū ꝓpheta
Dispo.et apostoloꝝ vel epist
Scda intel sēsitie pvite ꝓfectuꝫ in Gradu
lectus du Spiritale gaudium Allelu
pliciter scꝫ Cordialē luctū Trac

Euāgelicā lectionē in Euāgelio
Perfecte p catholice fidei pro Symbolo
testationem

Arti.3. Subdiuidēs secūdū partē cū declaratiōe intē tionis atq rationis eorū que dicūtur in ipsa

Scda ps ĩ tres pti cłas subdi uiditur. in
i Premittit̃ offe rētiū cū lau | cātico offerij
ij De exultatio | spū hūilitatis
ij Exprimantur ipa in his vbis
oblatio | suscipe sācta
iii petit̃ oblatōis orōne secreta
Acceptio

Et qr ista exigūt erectionē mentis ad deū. Ideo sin gulis p̄mittit̃. Dñs vobiscū. Loco cuius cū oratio secereta dicēda est. predicitur. Orate fratres. ꝛc.

Arti.4. Tertiam partem subdiuidens et explicans in tentionem ac rationem illorum que in ea dicuntur.

prima premittitur p excitatiōez po puli ad deuotio nem. p̄patio. in qua
prio cōclusio orōnis secrete exp̄resse p̄nunciatur | per. o. s.
scdo a sacerdote populis salutatur | Dñs vobiscum
Tertio pp̃s addere ctionē mētis incitatur | ibi sursū cor.
Quarto. ad gr̃as agē das exhortatur | Gr̃as a.
Quito gr̃arū actionis debitū demonstratur | vere di.

tertia ps sub diuitur ĩ v. p̄ticu las in
scda subiū git̃ deuota xp̄i laudatio quo ad eius
Diuinitatē | angel. sanct⁹. s.
Humanitatem | dum concinitur cum pueris. bñ.
Oblationem mun⁹ | donum
ibi. Te igit̃ que dicitur sacrificium

Prio generaliter premittitur qd petatur ... tum ad
Tertia petitur consecrande materie benedictio et acceptatio vbi
Offerentes et eos p impi... mis quib' offert quo... ib... salus postulat. p eccle...
Eos quorū patrociniu... imploratur in quorum e... am reuerētiam offertur.
ibi. Communi...
Scdo specialr et expresse ɔcludit qd p oblation... hostie impetrādū: postuletur. ibi Hanc igitu...
Prio effect' cōsecrationis. ibi Quā oblatio...
In qua r... ta pagit ɔsecra. vbi
Scdo ipsa ɔsecratio ɔsumat quātū ad sanguinē
Corpus xpi ibi
Qui pd...
Simi mō...
Tertio rei ɔmēorat' explicat. ibi Vnī me...

Primo acceptari. Supra qu...
Gratiam sacramentum ibi.
prio pmittit vbi petit
In qui. qd petat quo ad
Scdo dari gratie donum. Supplice...
ta expri- Mortuis Memento etiam...
mit virtut; Gloria. p ibi
cōsecrati sa Viuis Nobis quoq...
cramenti Scdo petitio finit et inducit mediator p qu...
postula petita obtinē sperāt cū ɔcludit. p xpm dnm n...
tio vbi Tertio totus canon Per quē. ...
ɔcludit et oīa cir- Primo sacramenti.
ca ɔfectionē huius ea que sunt ibi.
sacramēti pacta in Scdo ex parte personar...
christū patris filiū In sacramen- Per ipm...
reducuntur. to operantium.

Ar. 5. Et subdiuidens quartā ptē cū expōne intenti... nis et rōnis singulorum que in ipsa dicuntu...

Orationem Exoratio Oremus.
cōem. s. dn̄i p̄mittit̄ presumptio. ibi
Cōis eam excusatio prece.
vbi q̄ fit p Ponit̄ celestis panis postu-
latio. ibi Panē nr̄m q̄ti. 7c.
p̄la pre dep̄catione sacdot̄ p̄uatā ibi. s; li. n.
pōit̄ ad pacis cōcu sacerdote poplo pax dn̄i
Quarta sūptionē pscentiā optatur. ibi.
ps subdi sacri p̄pa que a pplo postulat̄ agn⁹ dei.
uidit̄ in ratio. In missis tn̄ defūctor̄ vbi sacrifi-
duas pti ciū nō pro pace pn̄ti sed futura re
culas In dem offertur pax non postulatur.
specialis q̄ fit p priuatā orōnē sacerdotis vt cū
dicit. Dn̄e iesu xp̄e fili dei viui 7c. vel aliquā ali
am addit. Nā diuersi diuersitas vel p sua deuo-
tione vel pro locorum consuetudine addunt.
sacerdote q̄ post p̄uatā orōnem
In sc̄da sub sacr̄m sumit ad qd̄ dz esse dispo-
iūgit̄ sacramē situs modo supius. ca. vi. arti.
ti sumptio ab exposito illis q̄b⁹ p sacerdotē p̄ē
Cōmuniter etiā cōsueuerūt celebran- (satur.
tes post sacramētor̄ pceptionē quasdam priua-
tas orōnes dicere pro gratiarum actione.
Corpus dn̄i nr̄i iesu xp̄i. 7c. pro vt eos
vt q̄dā dicūt qd̄ ore sumpsim⁹. 7c. deuotio vel
quasdam alias speciales consuetudo.
orationes prouocat.
quid discretioni vniuscuiusq̄ relinquitur. Uerūtamen
melius videt̄ vt nichil vocal̄r proferat̄ p̄ter eā que in li
bro missali continētur scd̄m q̄ dictū est supi⁹ ca. vi. ar.
ij. in resolutiōe. ij. dubij ne p hmōi v̄ba pmisceant̄ di-
scōtinent̄ interrūpant̄ ea q̄ ex institutiōe vl̄ ɔsuetudie

eccl'ie dicēda et pferēda sūt/sꝫ vt ibidē tactū ē si qs hēat affectū ad aliq̄ alia dicēda. dicat in corde p cogitationē et deuotā meditationē sic ei et talis pmixtio iterruptio et discōueniatio vitabit et affect' desiderio suo nō frustrabit.

Arti.6. Quintā ptē subdiuidens intentionisq; ac rationis illoꝝ que in ea dicunt explanans.

Quinta ps subdi uiditur tres pticulas In: prima fit accepti bñficij cōmēoratio Antiphonā post cōmunionē:que cū quadā leticia canitur. secunda reddit pro ipercepto beneficio gratiarum actio orationem sacerdotis que complēda dicitur. Tertia ɔcludit totius missē cōsūmatio p hec.

verba Jte missa est Bñdicam' dño vel minister Requiescant in pace: Gratias Deo agēs Rñ. gratias Ubi chor' Defunctis amen. requiem optans.

Capitulum.x.de rōne

et significatione eoꝝ que in missa et circa eam agunt cū breui epilogo et comclusione totius operis.x.articulos cōprehendens.

Arti.1. Enumerās ea q̄ in missa et circa ipsam agunt

In missa precipue solenni atq; circa eam decē gñalia princi paliter occurrunt p agenda.

1 Lotio
2 Thurificatio.
3 Altaris osculatio
4 Sacerdotalis versio et populi p eū salutatio.
5 Gestus variatio
6 Multiplex per cruces signatio.
7 Hostie fracatio.

8 Partis hostie ī calicē missio
9 Osculi pacis traditio.
10 Uini nō cōsecrati sumptio.

Arti.2. Exponēs rationē atq̄ significationē principa lis q̄d circa missā & in ipa occurrit pagendū.

1 Tractandū reuerenter ipm sacramētū pciosa ei tractare nō cōsueuerūt hoies nisi manib⁹ prius lotis. Unū indecens esset q̄ ad tam pciosum & tam nobile sacramētū tractandū q̄s accederet manibus que de facili inquināt illotis

Lotio manuū ad ante missam fit

2 Incitandū celebrātē ad deuotionē & internā purificationē quam intendere debet.

3 Insignādū q̄ oblatur⁹ & ɔsecratur⁹ hostiā lacrimis cōpūonis lauare dʒ pus ɔscientiā.

4 Significādū illā interiorem mūdificationē. Unū sacer dyonisius dicit q̄ extremitatū ablutio significat ablutionē etiā a minimis peccatis: hoc nāq̄ etiam representat ablutio sacerdotum in veteri testamento.

Ante oblationeʒ vel consecrationē ad ampliorem.

Reuerentiā sacris exibēdā cum iam offerri & consecrari dubent.
Deuotionē & puritatē incitādā
Emūdationē a pctis significādā sacri reuerētiā ne post tātuʒ sacri cōtactū: digitis non ablu-

Lotio di-

Post sacra menti sūptio nē propter | speciebꝰ sacmētalibꝰ remāserit herēs digitis p ablutionē tolla Mūditie retinentiam. Si cūm ablutio vt sacerdos qui per sac mēti perceptionez presumitur mundatus post celebrationē m dicíam retincat et a recidua inq natione sibi caucat.

Arti.3. Rationē ⁊ significationē secundi princip quod circa missam et in ea agitur declara

1 Sacramēti reuerētia vt.s.per thuris num odorē expellatur si q̄d mali odo ibi fuerit quod horrorē ꝓuocare pos

2 Diabolice malignitatis repulsam ne

Thurifica tio aū ꝓpt missam et in ea fit | delicet ille malignus aliquid cōtra sa ficium vel celebrantem machinari vel cere possit.

Huiusmodi enim fumo omne genus moniorum exturitur.

3 Deuotionem et orationem celebrātis assistētium signif. cendam que per ip ad deum dirigitur.

1 Effectum gratie representandum que

3 cut bono odore xp̄s repletus fuit.

Arti.4. Explicans rationem et significatíon tertij principalis quod circa missam ⁊ ipsa agitur.

1 Sacramenti consecrandi tractandi ⁊ mendi reuerentiam.

altaris os.2. osculatio aū. 3. missam ⁊ in ipsa fit 4. | Celebrantis amorem erga xp̄m excit dum ad dilectionem inter sponsum ⁊ clesiam sponsam representandam. Detestabilē iudei ꝓditoris osculatio

significandā pſertim quo ad oſcalationem que fit poſt ſacramenti eleuationem cum dicitur Et hac altaris participationemr.rc.

Arti.4. Quarti principalis quod in ipſa agitur ratione ſignificationem q̄ʒ exponens.

Verſio quintuplex quintuplicem magnifeſtationē xp̄i ī die reſurrectiōis ſue facta repn̄tat

Sacerdotis ad populū ſalutatio que fit

Septē vicib⁹/q̄nquies videlʒ cū ſe vtit ad populū ⁊ bis cū ſe nō vtit vt cū dicit in p̄fatiōe Dn̄s vobiſcū Et poſt hoſtie fractionē. Pax dn̄i ſit ſemper vobiſcū/ ſeptiformē ſpiritusſaucti gratiam ſignificat.

Arti.5. Explanās rationem ac ſignificationem quinti principalis quod in miſſa agitur.

Geſtus pꝛīcipialis variatio ē ſex.4. tuplex.

1	Bꝛachioꝛum extenſio.		Extentionem bꝛachioꝝ xp̄i in cruce
2	Eleuatio	qui ſignat	Directionem oꝛationis ad deum.
3	Coniunctio	Manum	Cōiūctionē coꝛdis cum oꝛe oꝛis cum ope fidei cum opibus caritatis.
4	Cancellario		Crucifixiones ſiue affixiōes xp̄i ī cruce
			Propt̄ ſacm̄ēti reuerētiā ⁊ piculi cau tellā ne ſi aliq̄ pti cula digitis adhe
5	Digitoꝝ.ſ.pollicis cum indice		

Representandam humilitatē obedientiam xpi ex quibus passionem suscepit

6 Corporis idi natio q̄ fit ad Jucitādū celebrātē et astā

Arti. 7 Rationē et significationē declarans sexti p cipalis nulla igitur

Multiplex signatio per cruces fit ad repñtandum dum et ordinē dominice passionis. Et qz illa passio busdam gradibus fuit peracta. Quedam ei passiō tes crucifixionem precesserunt: et q̄dam in cruce cō mate sunt. Ideo etiam q̄dam cruces sunt ad repre tāduz ea que passus est dñs ante crucifixionem vt il fiunt añ crucifixionem. Quedaz vero sunt ad repre tandum ea que in cruce vel post crucem facta sunt illefiunt post consecrationem

		Hec dona	Traditi
1	triplici illis verbis	Hec munera	xpi facta
		Hec scā sa. ad re pñtandū:	deo pri da iudei
Cruce			
2	Triplici sub illis verbis	Benedictam	Venditi
		Ascriptam	perfectā
		Ratam	cerdotib scribis: p seis vł vēc nis preci xxx. dena

Perficit Ubi addit du autē ista plex crux sub signatio per illis verbis x. vices | Corp⁹ ad repñ tandum Sanguis xpm | Judā vēd venditun

	Unica in	Corporis	Bene
3	Cruce ꝯsecratōe	Sāguis sub illo v̄bo	bñ

Ad repñ tandū	Presignationē passiōis xp̄i factā in cena p hui⁹ sacramēti institutionem sub specie	Panis Uini
	vel passionem.	Corpore
	christi/in	Anima Hostiam puram
5	Cruce qntuplici Hostiā sāctā Ad repñtādum sub illis v̄bis hostiā imaculatā qn q3 plagas	Panē sctm̄.v.e.sic vulnera qn q3 Calicē sa.ppe.pncipalia corpis xp̄i.
6	Triplici sub illis verbis	Corpus Et sangui. sup. Cū benedictiōe.
	Ad rep̄sentādū	Corporis xp̄i exp̄ssionē Sanguinis effusiouem Passionis fructum
7	Triplici sub illis verbis	Sanctificas Uiuificas Benedicis.
	Ad repñtandū triplicē xp̄i ofo nē i cruce.s. p	Persecutoribus Liberatione a morte. Adeptione glorie
8	Cruce triplici sub illis verbis per ip̄m τ cū ip̄o τ in ip̄o	Ad repñtandū tres horas qb⁹ xp̄s pependit. cruce qr ab hora sexta vsq3 ad nonam.
9	Duplici sub illis v̄bis re p̄sentandum	Deo patri omnipotenti In vnitate spūssancti. Ad separationē aie a corpore.

Obseruãdũ formã quã xp̃s circa ꝯfectionẽ hui⁹ sacramẽti tenuit ipse enim panem fregit.

Hostie fractio fit ad repñtandũ

Passionẽ xp̃i in qua corpus eius vulnerationib⁹ fractum. siue diuisum fuit.

Distĩctiões corp̃is xp̃i mystici et scd̃m diuersos status eius.

Arti.9. Rõez ꝛ significationẽ octaui p̃ricipalis declarantur.

Circa missionẽ ptis hostie ĩ calicem: aduertendũ ꝙ hostia frangit̃ p̃rio in duas meditates ad designãdũ duplicẽ statũ p̃destinatoꝝ.s.coꝝ q̃ sũt In eƚna gloria In tp̃ali miseria

Ista nãq͂ medietas q̃ ex manu dextera sr̃ patenã indiuisa collocat̃ signat p̃destiatos q̃ iam adepti sũt beatitudinẽ q̃ per dexterã intelligitur.

Alia vero medias qui in sinistra cõtinet̃ diuidit̃ reduas partes quarum

Una meditati sup patenã collocatis cõiũgit̃ ꝛ signat illos qui sũt in purgatorio q̃ quidẽ lȝ btitudines nõdũ hẽant sũt tñ certi de ea.

Altera que post hanc diuisionem in dextra tenetur mittit̃ in calicẽ: et significat p̃destinatos adhuc in hoc seculo viuẽtes q̃ q̃uis de btitudĩe habẽda certi nõ sint: illã tñ ẏtute passionis ꝛ sãguis xp̃i ꝯsequent̃: sed per multas tribulationes que per calicem significat.

Arti.10 Assignãs rõnẽ ꝛ significatiões noni p̃ricipalis

Postq͂ sacerdos dixit. Agn⁹ dei.ꝛc. osculat̃ librũ vel altare vel aliud scd̃m ꝯsuetudinẽ loci. Et deĩn ministrũ vl̃ ymaginẽ vel tabulã p eũdẽ sibi porrectã q̃ vlteri⁹ exhibet̃ astãtib⁹ osculãda. Primo ideo vt

celebrans nō solū cū deo pacē:s3 cū ꝓximo se habere protestet Scdo ideo vt alij osculātes ꝓfiteātur se esse coniunctos in vnitate fidei ꝑ xp̄m in ara crucis immolatū.
Ar.11. Rōe3 ac significatōe3 decimi pricipalis expones Post cōionē et calicis ac digitoꝝ cū vino ablutionem sumit illud vinū. Primo ideo vt reliquie specierū sacramētaliū si in ore remāserint cū illo transglutiantur.

Secundo vt per hoc significentur q̄ sacerdos deinceps manere debeat mundus et seruare saporem ac odorem vini

Compunctionis et tristicie Corde
Gratiaꝝ actionis ⁊ leticie In ore
Recte cōuersationis ⁊ iusticie Vita et opere.

Arti.12. Supiꝰ determinata breuiter epilogās et hoc opꝰ cōcludens. Ea q̄ circa officiū misse quo ad ministrū celebrandi locū tēpus ac cetera in summario huiꝰ operis annotata dubitatione3 ingerere possunt sub cōpendio sufficienter resoluta putamus. Nam si aliqua alia occurrant ex his que diffinita sunt diligenter cōsideratis de facili solui possunt. Solicite preterea curet ille ꝑ cuius negligentiā defectus aut error aliquis cōmissus fuerit vt debitā super illo penitentiā agat. Et q2 iuxta sacrorū canonū cōstitutiones quidā defectus specialem ex se exigūt satisfactionē tutū est vt in casibꝰ difficilibꝰ prelatus superior consulatur cui tales sunt reseruandi. Nō lateat deni q̄ lectorem doctores diuersos circa quedam in superioribꝰ determinata nō vniformiter:sed sepius cōtrarie sententie:vnde fieri non potuit vt singulorum sententias imitaretur. Sed hoc nobis suffecisse videtur:vt omni affectu ad oppinantes secluso id quod nobis veriꝰ aut magis cōgruū vel tutiꝰ visum est diffi

Finit reſolutoriuꝫ
dubiorum. Impreſſum pariſius per Tho-
mā Kees almanie nationis. cōmorāti in vi
co tendens ad cenobiū carmelitarū. in do-
mo rubea ſic nūcupata. Anno domini. M.
CCCCC. xiij. menſis Junij.

